National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale 14 1977 SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 65 (2412) XXVI aastakäik | Neljapäeval, 1. septembril 1977 — Thursday, September 1, 1977 | Üksiknumbri hind 35 centi

Hiina poliitika N. Liidu vastu

Hiina juhid süüdistavad USA-d järelandlikkuses

STOKHOLM (EPL) — Kõikjal Hiinas valmistab rahvas ette sõjaks N. Liiduga, kirjutab kindral Stig Löfgren Svenska Dagbladetis. Löfgren kõneles muuhulgas Hiina välisministri asetäitja Yu Chaniga. Välisminister väitis, et Rootsit ja Hiinat ähvardab ühine vaenlane — N. Liit. Tänapäeva Peeter Suur on kavalam kui 1700 sajandi tsaar:

— Ta lehvitab pingelõdvenemise loosungit, aga ta jutt pingelõdvenemisest on meie vaate järgi ainult suitsukate ja oopium, mille sihiks on rahvaste vastupanujõu nõrgendamine.

— Kergeusklikud inimesed uskusid, et Helsingi kokkulepe viib otsemat teed rahu poole. Kremli teod näitavad hoopis, et nende tee viib sõja poole.

Löfgren refereerib edasi:

N. Liidu võimuahnus tuleb selgelt esile Aafrikas. Ta on näiteks pugenud Liibüasse, Kuuba palgasõdurite kaudu sai ta võimu Angoolas, koos Katanga palgasõduritega proovis ta Zaire okupeerida, Rhodeesias katsub ta luua uut Angoolat ettekäändega abistada vabadusliikumisi Lõuna-Aafrikas.

N. Liidu peasihiks on luua tugipunkte, kust N. Liidu väed suudaksid ähvardada lääneriikide tooraine toodangut.

Hiina on sõja vastu, nagu Rootsigi, aga vene sõjaettevalmistuste tõttu peame kõik tähelepanelikud olema ja ise valmistuma enesekaitseks.

Otsustav ei ole sõjavägede jõud N. Liidus või Ameerikas.

Otsustav on asjaolu, et ameeriklaste poliitika on järelandmispoliitika, mis annab Moskvale ainult jõudu ja julgust jätkuvaks agressiooniks ja ekspansiooniks.

Kui Hiinas tuli uus juhtkond, soovis Moskva sellega luua paremat vahekorda kui enne Maoga. Uus juhtkond keeldus vastu võtmast kaastundeavaldusi ja seletas, et Mao poliitika N. Liidu vastu jätkub. N. Liidu poliitikat kutsusid Hiina juhid kõige suuremaks rahujutupettuseks ja sõjaohuks.

Kokkuvõttes leiab Lõfgren, et Hiina poliitika Nõukogude Liidu vastu määrab ka Hiina kõik suhted muu maailmaga. Hiina pooldab kõigi gruppe ja riike, mis töötavad N. Liidu vastu.

*

— Nõukogude Liit on praegu kõige agressiivsem suurriik ja tegeleb peamiselt Euroopas. N. Liit tekitab palju tüli Aafrikas.

Relvatööstus on tööstus, mis areneb kõige kiiremini N. Liidus. Põllumajandus ja väiketööstus ei ole tasakaalus vajadustega. Rahvas ei ole rahul olukorraga.

Nõnda ütleb Li Hsien-Nien intervjuus Svenska Dagbladetiga. Ta on 72 aastat vana ja tähtsusjärjestuses neljas mees Hiina valitsuses.

— Euroopas on palju riike. Aga nad on üksteisega riius. Meie toetame Euroopa ühinemist. Selle tõttu oleme sõlminud diplomaatilised sidemed EG-ga.

Eesti Komitee Noortetöö korraldusel toimus traditsiooniline noortejuhtide välismaine kursus tänavu Sitsiilias Naxose rannal 6.—13. augustini. Pildil osavõtjad, kelle hulgas oli enamik skaudijuhte, üliõpilaskonna tegelasi ja poliitilisi noortejuhte.

Foto: Paldrock

Veel kolmandale eestlasele juubelimedal

Meie ajalehes on ilmunud teade, et Austraalias vääristati Kuninganna Juubelimedaliga Tiiu Kroll-Simmulit Sydneys ja Heino Lompi Adelaide'is, nüüd on hilinenult saanud teatavaks, et Kuninganna Juubeli Medaliga on vääristatud ka Melbourne'i eestlane Arvi Parbo, kes on Western Mining Corporation Ltd. juhataja ning asjaajaja-direktor. Käesoleva aasta alul määrati Parbo Austraalia valitsuse poolt etnilise raadio nõuanda komitee esimeheks. Ka juubelimedali ettepanek tuli föderaalvalitsuse poolt silmapaistvate teenete eest Austraalia ühiskonnale. Parbo auväärne tunnustamine on järjekordseks austuseks meie rahvuskonnale seal maal. Oma otseste ülesannete täitmisel pole A. Parbo unustanud oma rahvust ja võtab osa ka selle tegevusest Melbourne'i eesti ühiskonnas.

Otsitakse Nixonile kingitud asju

WASHINGTON — Endist president Richard Nixoni pole ikka veel rahule jäetud. Nüüd süüdistatakse teda, et ta väärtuslikke välisriikidest saadud kinke on jätnud valitsusele edasi andmata. Vastava seaduse kohaselt, mis pandi maksma 1966. aastal, tuleb registreerida kõik üle 50 dollari väärtusega kingid, mis kuuluvad riigile. Ühes äsjases repordis Washington Post ütles, et „kadunud" asjade hulgas on haruldane pärsia vaip, kelli, antiikesemeid, õlimaale, hõbekarp, kullast kaelakee ja käevõru. Kokku olevat nende väärtus 500.000 dollarit.

Sellise süüdistuse peale oli Nixon otse keenud vihast ja ta abikaasa Pat väga haavunud. Nixoni advokaat soovitas väliskinkide panipaigas läbiotsimine lõpetada, kuid üks föderaalkohtunik keeldus seda nõuet täitmast.

Kodumaa külastamine - kahjulik vabadusvõitlusele

VIII Sõjameeste suvepäevad Seedriorul

VIII Sõjameeste suvepäevad möödusid korraldajate arvates rahuldavalt. Osavõtjaid oli isegi USA läänerannikult, Marylandi osariigist ja sõjavigastatu Bielefeldist, Saksamaalt. Michigani EVÜ auliikme G. Oiderma arvates on paljud kaasvõitlejad ja kaasmaalased unustanud oma kohustuse eesti sõduri vastu mitte toetades nende üritust hulgaliselt. Olles ise 92 aastane, on ta osavõtnud kõikidest suvepäevadest ja vapralt marssinud nooremate kaasvõitlejatega rivis, austades oma langenud kaasvendi Vabadussõjast ja II maailmasõjast.

Laupäeva hommikul algas laskevõistlus õigeaegselt, vaatamata varahommikusele paksule udule. Endised rindevõtlejad, vanusele vaatamata, saavutasd rahuldavaid tagajärgi. 100 võimalikust saadi 80 silma. Parimaks osutus laskevõistluse juhataja kvs. A. Kukk 94 silmaga.

Aktus algas veteranide paraadiga, millest võtsid osa T. E. V. Ü., H. E. V. Ü., Michikani EVÜ, läti üksus Hamiltonist ja leedu üksus Torontost. Paraadi võtsid vastu aukonsul I. Heinsoo ja kol. A. Tomander, kes oma tervituses tiivustas kaasvõitlejaid jätkama vabadusvõitlust paguluses. Paraadi juhatajaks oli ksv. A. Kukk.

Vamuliku kõne ja palvuse pidas õp. O. Gnadenteich, kes manitses eesti rahvast mitte unustada oma maa ja rahva vabaduse eest langenud kangelasi.

Palvuse kestel asetati pärg mälestussambale E. V. Keskuse juhatuse liikme R. Tralla poolt.

Järgmiseks Ü. E. V. Keskuse esimees ksv. A. Jurs andis üle Keskuse teenete-risti II klassi aupeakonsul I. Heinsoole ja M. Randlale; III klassi H. Teder'ile, A. Udustele. Hiljem anti A. Jursile sama teenete risti II klass. Järgmiseks deklameeris Lydia Tori oma loomingut, mis võeti publiku poolt soojalt vastu.

Peakõnelejaks oli A. Salumets, kelle humoorikas ning hästi viimistletud ettekanne käsitles meile väga valusat päevaprobleemi — kodumaa külastamist. Sellega kaasuvaid probleeme ja kahjustavat mõju meie vabadusvõitlusele nii moraalselt kui ka majanduslikult toetades okupatsiooni võimu Eestis.

Kõneleja küsis, kuidas on mõnel meie „kultuuri-tegelasel" võimalik majanduslikult külastada Kodu-Eestit paar korda aastas, tasudes $60.00 päevas „Viru" hotellis viibimise eest, peale sõidu ja teiste kulude.

Kes maksab need arved? Ta lõpetas oma sõnavõtu sõnadega, et eestlane, kes toetab kodumaa külastamist, toetab kommunistliku korda. Külastamine ei tohiks kõne alla tulla ühelegi eesti organisatsiooni juhtivale tegelasele, see sobiks ainult nõukogu sõprusühingu liikmetele! Kõne sai suure aplausi osaliseks.

Esimesena tervitas aupeakonsul I. Heinsoo, kes tõstis esile koostöö vajadust balti rahvaste vahel ja teatas hiljuti leedulaste kaudu Eestist tähtsa dokumendi vabasse maailma saabumisest. EKN-u nimel tõi tervitusi H. Teder, kes tõstis esile võitlejate liikumise osatähtsust meie vabadusvõitluses ja rõhutas kokkuhoiu vajadust.

des kõiki tegelasi ja suvepäevade külalisi.

Balti veteranide nimel tervitas A. Jokubaitis ja läti veteranc esindas E. Robez. mainides, et kes võitleb vabaduse heaks, saab ka võitma.

Ü. E. K. Keskuse tervitused andis üle R. Tralla, rõhutades, et vabadust ei ole võimalik saavutada võitluseta. Viimaseks tervitajaks oli K. E. V. Ü. Liidu esindaja R. Piirvee, kes ühtlasi esindas ka Ottawa E. V. Ü.-d. Tervitusi oli veel saabunud USA E. V. Liidult, Seedrioru Sihtasutuselt, Lakewoodi E. V. Ü., Ohio E. V. Ü. ja H. E. V. Ü. auliikmelt ksv. J. Pallop'ilt.

Laskeauhinnad andis üle A. Kukk, keda abistas E. Lindaja. Naiste klassi võitjaks tuli L. Rüükel ja noorte klassis T. Roosimägi. Lõppsõna ütles K. Tori, tänades

üritus jätkus meeleoluka õhtuga G. Iltali orkestri saatel, mida sisustas S. Preemi kokku seatud muusikaline kava.

Viimases esinesid Silvia Preem, Hilda Sepp, E. Luksep, R. Tralla ja M. Niinvee. Kõik esinejad võeti vastu suure aplausiga. Daamidele anti lilli.

Võitude rohke loterii viisid läbi pr. K. Lember, E. Lindaja ja pr. H. Sepp. Suvepäevi korraldav toimkond tänab kõiki lahkeid võitude annetajaid.

Toitlustamine oli korraldatud M. Pertensi ja M. Niinvee poolt. Kõikide suvepäevaliste tänu prouadele S. Pertens, H. Külmallik, A. Tammer ja E. Lindaja ennastsalgava abi eest köögis.

Jälle maavärisemine Hiinas

HONG KONG — Edela-Hiinas oli ööl vastu teisipäeva uus maavärisemine, mis mõõdeti Richter skaalal 6,3 punktiga. Ametivõimud siiski ütlesid, et see ei olnud tihedalt asustatud alal nagu mööduud aastal Tsngshanis, kus sai surma vähemalt 750.000 inimest.

Tappis 6 inimest ja siis enese

HACKETTSTOWN, N. J. — Linna politikamehe poeg laskis kuus inimest surnuks mahajäetud raudteetammil ja surmas siis enese, kui tugevasti relvastatud politseisalk ta sisse piiras maisiväljal. 20-aastane Emil Benoist on endise linnanõuniku poeg. Põhjus selliseks tapatalguks on teadmata.

250 uppusid kui parv läks põhja

DACCA, Pakistan — 250 inimese ümber kardetakse olevat uppunud kui üks jõe parvlaev põrkas kokku suure kaubaalevaga Dacca lähedal. Parvlaeval oli üle 350 sõitja. Parv pööras kummuli ja vajus põhja.

Eskimod vastu Quebeci keeleseadusele

FORT CHIMO — Mitusada noort eskimot organiseerisid protestimarsi kohaliku provintsi politseijaoskonna juurde, et näidata oma vastuolu Quebeci provintsi parlamendi poolt vastuvõetud keeleseadusele „Maha seadus 101!" karjus noor eskimo inglise keeles, „Maha prantsuse keel!".

Kibestunud meeleolu eskimote hulgas põhjustas erilse rahutusi mahasuruva politseiüksuse kohale toomise. Fort Chimot külastas Quebeci kultuurilise arengu ministri spetsiaal-assistent, kellega toimunud läbirääkimised aga ei andnud tulemusi, kuna kumbki pool väitis, et teine ei saa aru, mis uus seadus neile toob või pakub.

Esmaspäeval siiski 30. kohaliku ühiskonna esindajat ja 12 esindajat teistest küladest tulid nõupidamisele provintsi esindajatega.

Läbirääkimised kestvat seni kuni igaüks seda täielikult mõistvat. Praegune uus seadus, oma suures inglise keele vastatuses, jättis tähele panemata kohalike elanike omad keelegrupid,

ega teinud nende säilitamiseks ega viljelemiseks vajalikke erandeid.

Konflikti tõttu eskimod nõuavad, et provintsi politseinikud ja Quebeci provintsivalitsuse esindajad peavad sellest piirkonnast lahkuma kuni keeleküsimused on lahendatud. Nad on seda nõuet tugevdanud survega, võttes nendelt vee ja ähvardanud vägivallaga.

Üheks ja veelgi drastilisemaks nõudeks on, et eskimod eralduvad oma maa-alaga, mis on põhjapool 57-ndat lajusjoont, üldse Quebecist ja võtavad provintsilt selle rikkalikud loodusvarad.

Avo Kittask laulab täna

Täna kella 5—7 p.l. laulab Avo Kittask koos Kanada ooperikompaniiga Eaton Centre'is, esitades katkeid Verdi ooperist „Don Carlos".

Kuna eelolev esmaspäev, 5. september, on Kanadas riiklik püha (Labour Day), siis ilmub tuleval nädalal üks „Vaba Eestlase number, mis kannab neljapäeva, 8. septembri kuupäeva.

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

LENNUVÄE-POISTE LABRAKAS!

Leiab aset laupäeval, 24. septembril 1977, umbes kell 7.00 p.m. Eesti Maja Valges Saalis, Toronto linnas — mit Verpflegung und Marketender. Piletid saadaval Asjameeste käest. Ühine 50-aastakssaamise pühitsemine 1927-dale aastakäigule. Hind 25 pulka näo pealt — teadaandmise tähtaeg 10. sept. 1977. Tule ise, kamraad, ja võta sõbrad ka kaasa, kas mees- või naissoost.

EERIK PURJE, 65 Sunset Trail, Weston, Ont. tel. 653-7815, Asjaarmastaja.
KALJU JÕGI, 55 Duggan Av. Toronto, tel. 487-2094, Asjamees.
ARVI TINITS, 28 Falmouth Av. Scarboro, Ont. tel. 261-5200, Asja-ajaja.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Moskva hädas neutronpommiga

N. Liit on uute relvade soetamisel alati võidelnud suurte raskustega, kuna ta ei suuda ameeriklastelt ja teistelt läänemaalastelt nii kiiresti uute relvade mudeleid ja nende detaile kirjeldavaid salajasi andmeid ja jooniseid varastada kui läänemaailm neid produtseerivad. See kehtib ka ameeriklaste uue relva neutronpommi kohta, mis teeb Moskvas palju peavalu, kuna Kreml seisab suure tühimiku ees enne kui KGB luure suudab pommi saladustele jälile saada.

Neutronpomm on teatavasti kohutava toimega relv, mis tapab oma kiirgusega kõik elavad olevused kuid jätab hooned ja sõjamasinad puutumata. Seda relva võib seega suure eduga kasutada vägede koondamiste pommitamisteks ja nende jäägituks hävitamiseks, kusjuures ümberkaudsed hooned ja seadmed jäävad terveks ning on teatud aja järele taas kasutamiskõlblikud.

Pommi vastu on alustatud N. Liidus tohutusuurt propagandakampaaniat ning suuremates linnades ja keskustes on hakatud organiseerima miitinguid ja koosolekuid, kus uus relv mõistetakse teravalt hukka. Nende kampaaniatega tahetakse ilmselt mõjutada Ühendriikide president Carterit ja tema nõuandjaid, et nad jätkaksid uue pommi tarvitusele võtmata.

N. Liidu teadetebüroo Tass on avaldanud viimasel ajal pidevalt pikemaid artikleid, milledes kirjeldatakse nõukogude elanike vihaseid miitinguid, kus ei mõisteta hukka mitte ainult neutronpomm vaid ka ameeriklaste uut tüüpi tiibrakett, mis on tuntud „cruise" raketi nime all. Nii kirjutab Tass, et kõigis nõukogude inimestes on äratanud vihast protesti USA-s tehtud otsus, hakata looma uut liiki massihävitustuumarelvi — neutronpomme ja tiibrakette. „Nende loosungite all toimuvad meie maal miitingud protestiks selle USA otsuse vastu. Nõukogude inimesed kutsuvad maailma üldsust intensiivistama võitlust võidurelvastamise lõpetamise ning rahu ja rahvusvahelise pingelõdvenduse ürituse tugevdamise eest," kirjutab Tass.

Ja siis tulevad jutuajamised ja kommentaarid igasugustelt tegelastelt ja nõukogude asjameestelt. Väidetakse, et neutronpommi tootmisel võivad olla katastrofaalsed tagajärjed kõigile maadele ja rahvastele, kuna miljonite inimeste külmaverelise hävitamise plaanid rikuvad elementaarseid inimõigusi, eelkõige inimeste õigust elule.

Selliseid kirjeldusi ja väiteid on võigas ja võõrastav lugeda, kuna nende autoriteks on kommunistid, kes julmalt on tallanud jalgade alla kõige algelisemad inimõigused ning kelledele inimeste ja rahvaste armutu hävitamine on olnud külmalt väljakalkuleeritud poliitikaks ja eesmärgiks. Põhjuseks siin ei ole inimõiguste ja rahu eest võitlemine, vaid hirm Ühendriikide uute relvade ees, mis võivad nõukogude suure sõjamasina, mille ülesehitamisel pole maailmarahu huvides ja võidurelvastamise pidurdamiseks kunagi peetud miitinguid ja vastu võetud deklaratsioone, elimineerida ja kahjutuks muuta. See võtab väga kaua aega enne kui venelased suudavad ameeriklaste plaanid ära näpata ja oma algelise tehnika juures produtseerima hakata uusi relvi. Ja seetõttu ongi praegu Moskvast kuulda suurt ameeriklaste manamist ja hädakisa — õigemini hirmukisa.

K. A.

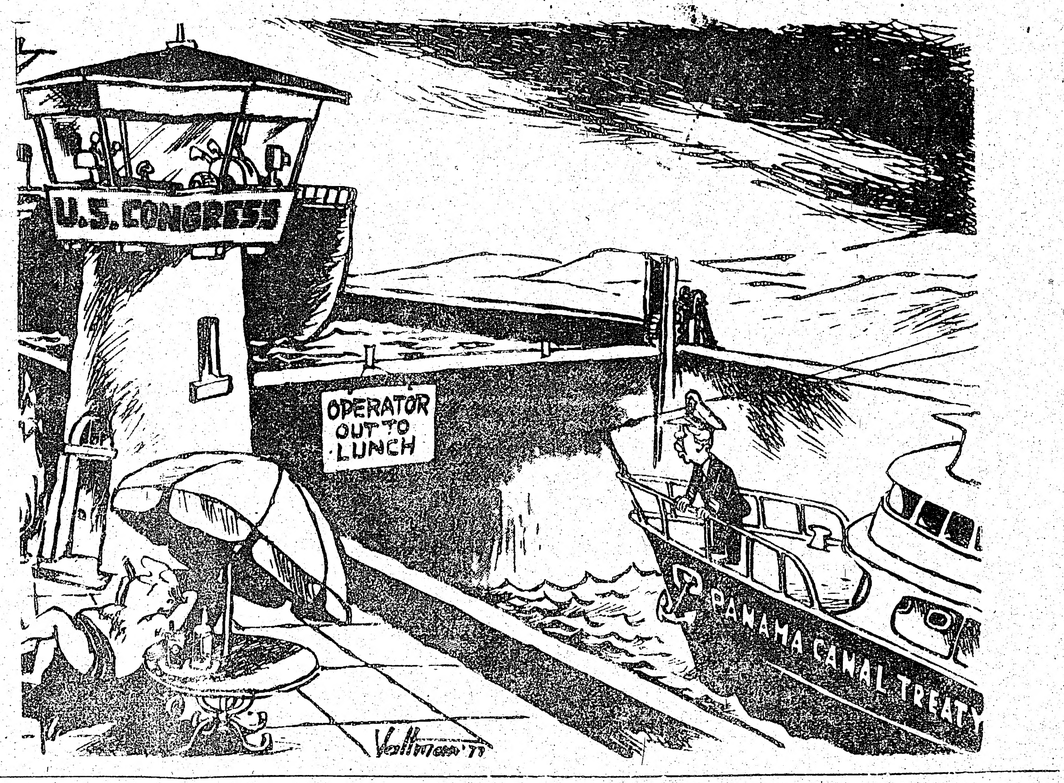

Uus skandaal USA-s - „Koreagate"

Sadu tuhandeid dollareid on makstud hüvituseks kongressiliikmeile

Üks ameerika kolumniste kirjutas juba ammu aega tagasi, et rida rahvasaadikuid Kongressis on saanud Lõuna-Korea valitsuselt altkäemakse. Küsimus vindus kaua eitamiste ja uute süüdistustega pooleks, kuni lõppeks siiski otsustati Kongressi eetilise komitee juures ametisse panna erinõunik küsimuse selgitamiseks. Kuna nõunikuks sai Leon Jaworski, kes oli üheks eriuurijaks Nixoni-aegses Watergate afääris, hakati uut skandaali nimetama Koreagate'iks.

Jaworski uurimiskomisjonist seletati, et tuleva aasta alguseks loodetakse avaldada aruanne kongressiliikmete kohta, kes on Lõuna-Korea valitsuselt saanud mitmesuguseid hüvitusi. Kohtuministeeriumist teatati varem, et umbes 20% praegusi või endisi kongressiliikmeid on saanud altkäemaksu. On võimalik, et otseseid süüdistusi nende vastu ei saa esitada, küll aga võidakse neid vastutusele võtta tulude mitte-ülesandmise pärast.

Ajakirjanduse andmetel Lõuna-Korea saadik USA-s ja mõned L.-Korea rahvasaadikud on andnud USA kongressiliikmetele „heldeid kinke".

Üks rikkalikumate altkäemaksude andjaks olevat olnud Korea jõukas riisitööstur Tongsun Park.

Park olevat andnud „vähemalt $12.000 seitsmele kongressiliikmele," kuid samuti $10.000 end. kongressiliikme ja nüüdse Louisiana kuberneri Edwin Edwardsi naisele.

USA seadused keelavad kongressiliikmetel võtta altkäemaksu välisriikide agentidelt, resp. esindajatelt. Kuid kongressiliikmed, kes on saanud „hüvitusi" Korea tegelastelt, ütlevad, et hüvituste andjaks on olnud Korea ärimehed ja USA seadused selleks takistusi ei tee.

Kongressi eetilise komitee liige Bruce Caputo (rep., Westchester) ütles, et tal on andmeid ka selle kohta, et L.-Korea esindajad on kasutanud rahaliste altkäemaksude kõrval ka „altkäemaksu seksiga".

Üks endine ametnik T. Parki juures on jutustanud, et Washingtonis töötas „perenaine", kes vahendas kongressimeestele tüdarlapsi, kusjuures arved selle eest läinud Parki kätte.

Kongressiliikmed, kuid ka mitmed juhtivad riigiametnikud on saanud tasuta „huvireise" Koreasse. Näit. keskvalitsuse merenduskomisjoni juht George Hearn tegi reisi Koreasse, kusjuures reisi ja ülalpidamise eest tasus Korea valitsus. Siis olid mängus ühed teatavad merenduse huvid. G. Hearn ütleb, et Korea valitsuse soovid jäid täitmata ja seega ei saa teda süüdistada, nagu oleks ta „hüvituste" vastu midagi loovutanud.

Ajakiri „U. S. News & World Report" kirjutab,

et Korea kõrval on ka paljud teised riigid maksnud USA kongressiliikmetele altkäemakse.

Kuid peale selle välisriigid on hahanud soetama üha enam agente Ühendriikidesse, mistõttu teinekord näib, nagu võimutseksid Ameerika territooriumil võõraste riikide agentuurid. Näiteks ainuüksi N. Liidul on USA-s 400 kindlakstehtud agenti. Agaralt töötab USA-s ka Iraani SAVAK politseiagentuur, samuti Tshiili DINA, Korea KCIA jt.

Iraani shahh ütles omal ajal televisioonijutuajamisel, et Iraani salapolitsei SAVAK värbab iraani üliõpilastest USA-s oma allagente, kusjuures seesugune aktiivsus olevat teada ka Washingtonis.

Tookordne välisminister Kissinger eitas seda. Miamis on tekkinud salaüksused Castro poolt ja Castro vastu. Juuli alguseni oli teada nende tegevusaruanne: 31 pommitamist ja 4 surmaohvrit. Kreeka salapolitsei KYP agendid USA-s röövisid 1974. a. huntavastase eksiilkreeklase Elias Demetracopoulose.

Lõuna-Korea salapolitsei KCIA end. agent USA-s Hyung Wook tunnistas juuni lõpul Esindajatekoja allkomisjonis, et 15—20 kongressiliiget said Parkilt kokku umbes 200.000 dollarit.

KCIA kaudu Park oli asutanud Washingtonis 3-miljonilise klubi, mis oli mõeldud valitsustegelaste lõbustamiseks.

Külalisteks seal on olnud muide Esindajatekoja speaker Th. O'Neill, end speaker Carl Albert, tookordne asepresident G. Ford jt. Kim H. Wook ütles, et USA saatkond Söulis teab täpselt, missugused kongressimehed said tasuta sõite Koreasse.

Lõuna-Korea valitsus on andnud kõikide nende süüdistuste kohta seletuse, kus öeldakse, et tunnistused on täielik vale ja väljamõeldis.

Vahepeal on ameerika ajakirjanduses mõned kommentaatorid märkinud, et miks praegu uuritakse ainult „Korea altkäemakse".

Samuti tuleks uurimisele võtta, kui paljud kongressiliikmed on saanud mitmel kujul hüvitusi Iisraelilt.

Keegi kommentaator mainis, et juba aastaid on kongressimehed saanud tasuta reise ja suuri summasid Iisraeli valitsuselt, samuti suuri toetusi valimiskampaaniateks.

Kommentaarid

Kui me puhkajad nüüd tegevusse asume eesti kultuuri viljelemiseks, et eelseisvat talvist hooaega tulemusterikkaks kujundada, siis kõigepealt ootame olemasolevate organisatsioonide uusi tegevuskavasid. Puhkuse aeg on andnud võimalusi ulatuslikemate plaanide tegemiseks ja igakülgselt nende probleemide läbi kaalumiseks, mida eelmine tegevushooaeg meile oma pärandusena jättis. Keegi pole seni veel ülevaatlikku kokkuvõtet teinud eelmise tulemustest, aga mäletavasti ilmnes selles lubamatuid tühikohti, mille täitmist oodati. Nüüd tuleks loota, et need eeloleval hooajal täidetakse.

Meil on põhjust positiivsemate ja julgemate lootustega uuele hooajale vastu minna. Kevadine juhtide seminar andis meile rea noori, kes tutvusid seal eesti kultuuripärandiga ja oskustega organisatsioonide juhtimiseks. Äsjastel Metsaülikooli päevadel anti jällegi ulatuslikumalt teadmisi noortele oma rahvuslikust kultuurist ja kohustustest seda viljeleda, olles igati teadlikud selle iseloomust ja vajadusist. Eesti kultuuriline tegevus, mis seni on olnud peamiselt vanemate ülesandeks ja südameasjaks, antakse uue põlvkonna kätte. Uus põlvkond võib näidata, kuidas nad seda ülesannet tahavad ja suudavad täita. Nende töö õnnestumine jätaks vanemaile rahuliku tunde, uskumise, et vanema põlvkonna tööd edasi viiakse.

Eelmisel hooajal jättis paari organisatsiooni töö küsimusmärgid. Mõlemad, Eesti Kultuurikogu Kanadas ja Eesti Kirjanduse Sõbrad, jäid liiga tagasihoidlikeks, et täita siinses ühiskonnas nende eesmärkidega seotud tööd ja tühje kohti, kuigi mõlemad said end vabandada, et uue Eesti Kunstide Keskuse loomisega olid kõik kunstialad uue organisatsiooni poolt kaetud. Kui muusika ja kujutavkunsti osas see täidetigi, siis kirjanduseni pole uus organisatsioon veel jõudnud. Ometi vajaks just kirjandus praegu suuremat tähelepanu, kuna lugejate arv kahaneb ja on muidki probleeme, mida tuleks koos arutleda ja neile lahendust või abi leida.

Kui me nüüd puhkuselt tuleme, on meil kõigil tõenäoliselt valmis uusi ideesid eeloleva hooaja täitmiseks, mitte ühel, vaid kõikidel aladel. Võib-olla on vajalik siiski kõigil organisatsioonidel enne kokku tulla ja ühiselt nõu pidada mida teha, kuidas teha, et töö kõiki alasid kataks ja meie oludes maksimaalselt viljakaks osutuks. Võib-olla suudab Eesti Liit Kanadas sellise mini-konverentsi korraldada, kus ühiselt kavandatakse eelolev hooaeg ja ühiselt koguni mõnda üritust korraldatakse.

*

Kuigi viimastel aastatel on ilmnenud eesti ühiskonna elus teatud väsimuse märke, on teiselt

(Järg lk. 3)

Protestikoosolek inimõiguste kaitseks

Ühenduses Euroopa julgeoleku konverentsi kokkutulekuga Belgradis oktoobri algul korraldab Ukraina Kanada Komitee Toronto osakond Torontos suurema protestikoosoleku inimõiguste kaitseks Venemaal. Koosolek korraldatakse Toronto Raekoja ees Nathan Phillips väljakul pühapäeval, 25. septmebril kell 3 p.l. ja sellest palutakse ka teiste rahvusgruppide liikmeid osa võtta.

Protestikoosoleku eesmärgiks on enne Belgradi konverentsi juhtida Kanada avalikkuse tähelepanu inimõiguste rikkumistele Venemaal. Koosolekul tõstetakse üles ka Helsingi deklaratsiooni elluviimist jälgivate gruppide liikmete vangistamised kogu Nõukogude Liidu ulatuses. Kokkutulekul esinetakse vastavate sõnavõttudega ja protesteeritakse üldiste inimõiguste rikkumiste vastu Nõukogude Liidus.

Kuna inimõiguste rikkumised ja poliitilised vangistamised puudutavad ka eestlasi okupeeritud kodumaal,

toetab Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ukrainlaste poolt korraldatavat protestikoosolekut ja palub eestlasi pühapäeval, 25. septembril Toronto Raekoja ees toimuvast etnilisest kokkutulekust osa võtta.

Inimõiguste küsimusele Balti riikides pühendatud massiline kokkutulek toimub septembri lõpus ka Ühendriikides, Washingtonis. Sealne kokkutulek peetakse Weshingtonis laupäeval, 24. septembril kell 12 päeval Lincolni mälestussamba juures leedulaste algatusel Detroitis moodustatud Balti Inimõiguste Komitee korraldusel. Kokkutulekul on kõnelejaiks Ühendriikide kongressiliikmeid ja senaatoreid.

Turistid kaovad Kanadast

OTTAWA — Ühendriikide turistid ei ole enam nii suurel määral huvitatud Kanadast kui eelmistel aastatel, kuna Kanada hotellide- ja bensiinihinnad osutuvad liiga kalliks. Kanada statistikabüroo andmeil väheneb turistidena Kanadasse saabuvate ameeriklaste arv pidevalt, kuna kanadalased samal ajal siirduvad üha suuremal arvul Ühendriikidesse ja teistesse maadesse oma puhkepäevi veetma. Käesoleva aasta esimese kuue kuu kestel oli kanadalaste poolt teistes riikides kulutatud summa 1,24 miljardi dollari võrra suurem kui Kanadat külastavate välisturistide poolt siin kulutatud summa.

Lugeja kirjutab:

Kunstimuuseum ja kultuuripärandid

Alates kevadest on olnud aktuaalne Eesti Kunstide Keskuse kunstimuuseumi otsimine ja ostmine. Osta on muidugi lihtne kui on raha, ilma rahata ostmine on kunsttükk, mis vist Eesti Kunstide Keskuse kunstiprogrammi ei mahu. Maailmas on muidugi raha ja ostetakse maju ja maid. Küsimus on aga hoopis see, et mis sinna 18-ruumilisse majja pannaks? Kas meil on nii palju väärtuslikku kunsti, et ruumid täis saaksid ja et need ka suudaksid palju tähelepanu äratada, et kanadalasist külastajate pääsmeist laekuvad summad kataksid majandamise kulud? Isegi selle väikse osa, mis rohkeist valitususe toetusist ikkagi oma rahvusgrupil tuleb kanda.

Toronto eestlased ei saa ikka veel aru, miks peab siinsel rahvusgrupil olema kolm kultuuriliseks vajaduseks ettenähtud maja, kui senistes on ruumi olemas. Ja rääkides jälle meie noortest, siis eks avatud aasta tagasi valminud Eesti Maja juurdeehituses väga kaunis saal just noorte jaoks. Enne tahaks teada, mida noored on selles teinud, kui et jälle noorte nimel hakkame ostma suurt ja hinnalist ehitust. Kas on noored öelnud, et neile ehitatud ruum on kitsaks jäänud?

Kas poleks siiski õigem seni kasutada olemasolevaid maju ja täita nende ruumid eesti kultuuriga ja kultuuripärandiga?

KAHTLEJA

Portugal pingutab rihma

LISSABON — Portugali peaminister Mario Soares on esitanud parlamendile terve rea majandusellu puutuvaid ettepanekuid, millede eesmärgiks on stabiliseerida riigi majanduselu ning tugevdada demokraatlikku korda. Peaminister tegi ühtlasi teatavaks, et ta kavatseb 25 protsendi võrra tõsta bensiinihinda, mis on praegu nagunii kõige kallim Euroopas, samuti tõsta intressimäärasid investeeringute tegemisel ning piirata 10 kuni 20 protsendi võrra riigi väljaminekuid. Soares mainis, et need abinõud ei ole rahvahulkade seas populaarsed kuid ta on sunnitud neid samme astuma Portugali päästmiseks.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. septembril on valvearstiks dr. Peters, tel. 766-7611 ning 4. ja 5. septembril dr. Sauks, tel. 461-0912.

ERKÜ esimees konverentsile USA välisministeeriumis

Eesti Rahvuskomitee esimehele saabus välisministeeriumist kutse, osa võtta välispoliitilisest konverentsist, mis toimub reedel, 9. sept. ministeeriumis peamiselt Belgradi konverentsiga seotud küsimuste arutamiseks.

Ministeeriumi kirjas on ühtlasi ka soov, et ERKÜ esimees Ilmar Pleer juba aegsasti enne konverentsi saadaks enda, s. t. Eesti Rahvuskomitee ja eestlaskonna seisukohad arutusel olevate küsimuste kohta, samuti ettepanekud, kuidas arvatakse võivat probleeme lahendada. Seisukohtade ja ettepanekute aegsasti saabumine võimaldaks välisministeeriumil need enne konverentsi läbi töötada, mis säästaks konverentsil aega.

VES

ÜÜRILE ANDA

2-MAGAMISTOAGA korter ja garaazh „EESTI KODUS" pikemaks ajaks. Helistada igal ajal 282-5118.

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel, 26. aug. $5.18.

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900 Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131

õhtul 925-6812

H. KIRIK Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200 Rexdale, Ont. M9V 3Y7 Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

poolt siiski tehtud tööd, mis näitab, et meie rahvakillus on siiski peidetud jõude, mida tuleb vaid osavalt organiseerida, et see viljakas muutuks. Möödunud aastal peetud II Ülemaailmseil Eesti Päevadel oli paljude väiksemate kokkutulekute hulgas ka Westholmi gümnaasiumi õpilaste oma. Seal leiti üksteisega kohtudes nii palju rääkida ja meenutada, et seda oli kahju vaid korraks kuulata. Otsustati välja anda kord aastas pisike perioodiline publikatsioon, mis oleks laialipaisatud koolivendade vahel sidemepidajaks. Kuna 1943. a. ühendati kooliga Prantsuse Lütseum, siis põhjusel „keda saatus on kokku juhtinud" ühineti ka ajakirja väljaandmisel. Nimeks võeti Westholmi gümnaasiumi kooliajakirja „Must-Valgel" nimetus.

Esimene number ilmus augusti lõpul. 16-leheküljelise ajakirja esimeses numbris on arvukalt mälestusi ja uue üritusega seotud rakenduslikke kirjutusi. Kui palju oli vaja sellise väljaande mõtte realiseerimiseks? Mitte palju. Peaasi, et on töömehi.

HAJA

MÜ lõppes päikesepaistes

Osavõtjad lahkusid parimate muljetega

Kotkajärve Metsaülikool lõppes laupäeval, 27. augustil Valli Naelapea poolt koostatud kirjandusõhtu, pidusöögi ja Asta Willmanni „ühe-mehe-teatriga", millele järgnes lõkkeõhtu. Tantsiti, joodi kapakalja, aeti veel ajamata juttusid ja vaieldi viimased suutäied. Öö jäi üsna lühikeseks. Pühapäeva hommikul algas lahkumine tervituste, heade soovide ja Kotkajärvel kohtamise lubadustega. Pühapäeva õhtul kogunesid Torontos peatuvad osavõtjad järelpidule Henno Sillaste koju.

Metsaülikooli nädala esimene pool oli vilu ja vihmane ning kohati üsna ebamugavalt külm. Selle tõttu toimus enamus loenguid Kotkajärve peamajas ja isegi lõkked tuli asendada kolde-õhtutega küdeva kamina ees. Üksikud osalejad käisid isegi Huntsvillest soojemaid riideid ostmas. Õppetööd see siiski ei seganud ja osavõtjad — keskmiselt veidi nooremad kui tavaliselt — olid huviga õppetegevuse juures.

Esmaspäeva hommikul alustasid tööd eesti keele ja kõne rühmad, arvult seitse.

Igaüks neist käsitles eesti keelt eri aspektist ja erineval tasemel.

Juhan Kurrik nimetas oma rühma rahvaluule hommikutunniks, Oscar Müllerbeck käsitles vaidlust, arutlust ja debatti, Valli Naelapea harjutas konversatsiooni kõrgemal tasemel ning Vello Salo, kes on eesti keele lektoriks Toronto ülikooli juures toimuval kursusel, tegi oma rühmaga suulisi ja kirjalikke keeleharjutusi. Vello Sermat töötas oma rühmaga kirjalikult ja kirjanduslikul tasemel, Olev Träss taotles julgustamist ja osavust eesti keele kasutamiseks vestluskeelena, kuna Vootele Vaska käsitles oma grupiga. A. H. Tammsaare loomingut. Evi Vellenurme rühma teemaks oli noore Kodu-Eesti kirjaniku Väino Vahingu looming.

Ennelõunase loengu pidas Arvo Naelapea teemal: „Rahvapärasest kõrgkultuurist Eestis". Pealelõunal refereeris Heino Susi „Soomepoistest ja kolmandast võimalusest".

Heino Susi on ise soomepoiss ja soomepoiste liikumist käsitlenud raamatute autor. Nii kujunes ettekanne ühe mineviku ajajärgu taaselustamiseks.

Järgmisel päeval oli sama teema üleval Heino Susi seminaris, mis käsitles sidemeid ja suhteid Kodu-Eestiga tänapäeval ja minevikus. Seminaris olid Heino Susi kõrval ka kaks teist MÜ soomepoissi: Johannes Vihma ja Vello Salo. Esmaspäeva lõkkejutt toimus halva ilma tõttu kolde ääres teemal „Eesti muinasusund ja nõia osa selles" — esitas Heino Jõe.

Esmaspäeval alustasid tööd ka teised seminarid ja huviringid. Jaak Rakfeldti seminar käsitles marginaalsuse küsimust — juhtmõtteks mustlaste vanasõna: „Ühe istmikuga ei saa kahe suksu seljas ratsutada." Valli Naelapea poolt juhendatud seminar käsitles luulet ja töötas läbi Setse eesti luuletajat: Hando Runnel, Ilmar Laaban, Ilona Laaman, Eduard Krants, Urve Karuks, Paul-Erik Rummo ja Jaan Kaplinki.

Huviringidest oli kõige erakordsem muinaskandle ehitamise huviring Andres Peekna juhtimisel Lembitu küla paadiaidas.

Osavõtjad said masinatel ettetöödeldud kandlepakud ja jatkasid ehitamist sealt.

Lõpuõhtul oli Andres Teene kannel nii kaugel, et Andres Peekna tõmbas sellel maha esimese loo. Teiste huviringidena tegutsesid pildiseeria sepakoda Peeter Sepa juhendamisel, loodusretke huviring — Vello Soots, kunst — Osvald Timmas, rahvatants — Linda Valter ja käsitöö — Mari Veskoja. Huviringid ja seminarid tegutsesid iga päeva pärastlõunal.

Teisipäeva ennelõunaseks loenkuks oli Toivo Rauna pühapäevase loengu järg: „Eesti ühiskondlik mõte ärkamisajast Esimese maailmasõjani".

Referent puudutas Ado Grentzsteini, Jaan Tõnissoni, Konstantin Pätsi ja nende kaasaegseid.

Pealelõunal kõneles Mari Veskoja teemal: „Eesti talurahvas eelmistel sajanditel: nende töö, kodukultuur, riietus". Eesti Kunstide Keskusest oli loengu puhuks kohale sõitnud Laine Pant, kes näitas loengu saateks valguspilte eesti rahvariietest ja mustritest.

Kesknädalal refereeris Vello Salo teemal: „Liivimaa Hendriku kroonika tõlgendus." Vello Salo töötas koos Julius Mägistega uue eestikeelse tõlke tegemisel, mis ilmus Rootsis 1962 „Vaba Eesti" ja „Maarjamaa" (Vello Salo kirjastus) ühisel kirjastusel. Tõlgendamise küsimusi ilmnes juba tõlkimisel, kõnelemata nendest, mis esinevad kirjutamise ja ilmumise 700-aastase ajavahemiku tõttu. Vello Salo silus ja selgitas erinevaid arusaamisi.

Õhtul esitas kirjanik Asta Willmann „Iseloomulikke profiilijooni Eesti draamast läbi aegade."

See oli Asta Willmanni aastatepikkune töö ja uurimus essee vormis, millest ettekanne andis lühikese versiooni.

Lektor esitas ettekande huvitavalt ja elavalt ning huvilistel oli võimalus saada essee käsikirja paljundatult.

Järgens valguspiltide seeria kunstnik Oss Timmaselt tema viimase paari aasta loomingust: akvarellid Lapi ja maa-mulla teemadel. Kunstnik andis valguspiltide juurde kommentaare.

Õhtu viimane pala oli maiuspala kartograaf Mai Treudelt: „Kartograafilised materjalid Eesti kohta ja nende kättesaadavus".

Lektor oli peamaja seinad katnud maa-, mere- ja lennukaartidega, mis käsitlevad Eestit.

Kõiki kaarte, ka muistsete kaartide koopiaid on võimalik saada, kui tead aadressi. Mai Treude andis paljundatud lehed aadressidega.

Neljapäev algas Vello Salo ettekandega „Tartu Kolleegiumi (1583—1625) osa eesti kultuuris". Ettekanne puudutas rekatolitseerimist Poola valitsuse ajal, mil katoliiklased ja protestandid teineteise võidu püüdsid eesti pärisrahvast oma poole lugemise õpetamise ja raamatute trükkimisega. Ilma selle võistluseta oleks meie kultuuriloo areng olnud aeglasem.

Neljapäeva õhtupoolik oli pühendatud metsatudengite n. n. miniloengutele.

Ellen Lipp tutvustas oma magistritööd — uurimust Stokholmi Eesti Algkooli õpilaste keele ja kooliskäimise kohta.

Mare Tiido võrdles Paul Eerik Rummo luulet — ebasümmeeriat — ingliskeelsete luuletajatega.

Ain Laasi lühiettekanne oli humoresk. Andres Jüriado oma ettekandes tutvustas „Radio Liberty" eestikeelseid saateid, mille toimetamisel ta on kaastegev.

Reedel refereeris sotsioloog Tõnu Parming teemal: „Abort kui ühiskonna probleem Eestis". Ettekanne oli koostatud sealsete uurimuste alusel ja käsitles muuseas madala iive probleemi — eestlased võivad Eestis kaduda ka ilma venelaste sissevooluta. Reede õhtul oli Asta Willmanni teine referaat: „Romaan ja lühijutt — sisu ja vormi sõltuvus". Lektor põimis ettekannet oma loomingu lähtealustega ja esitas proosaettekandeid. Laupäeva hommikul viimase ettekandena oli Vello Sermati referaat: „Kristjan Jaak Peterson".

Lihakaardid töölisparadiisis

Ligi pool sajandit pärast verist sundkolhoseerimist on N. Liidu suured alad veel nüüd sunnitud läbi viima toitainete ratsioneerimise, kirjutab Bonnis ilmuv „Die Welt". Asjasaabunud andmeil on võimud Permi piirkonnas möödunud talvel trükkinud lihakaardid ja jaotanud need rahvale. Veebruaris ja märtsis saadi nende vastu kuus 1,4 kilo liha ja lihasaadusi.

Eelmisel suvel tegid Moskva võimud korralduse, et restoranides ja tööstuse kantiinides on neljapäev lihavabaks päevaks, mil serveeritakse ainult kala. Samal ajal anti salajane korraldus, millega vorstivabrikutele ette kirjutati vorste valmistades kasutada lisanditena piimapulbrit, jahu, kartuleid ja verd.

Varustamise kriis on esmajoones vildaka riikliku majandamise, teiseks ikaldusaastate süü.

Loodetud 205 miljoni tonni teravilja asemel saadi kolhoosnikelt 1975. a. ainult 140 milj. tonni.

1976. a. tõusis saak 224 milj. tonnini. Kuid selle juures jäi oluline maisisaak ikkagi 10 milj. tonni vähemaks plaanitust, kirjutab „Die Welt".

Loomatoiduvilja vähenemine tõi kaasa loomade hädatapmise toidupuuduse tõttu, mis sigade juures ulatus peagu katastroofiaasta, 1936. a. tasemele, mil sigade arv langes peagu pooleni normaalsest. 1976. a. oli sigu 15 miljonit vähem 1971. a. kusjuures rahva arv oli kasvanud 8 milj. inimese võrra.

Ametlik Moskva statistika andis inimese kohta aastas 50-kilolise lihakoguse.

Nüüd maksmapandud ratsioneerimise järele saab nõuk. inimene aastas liha 17 kuni 20 kilo 95 kilo asemel, mis oli Saksa Liiduvabariigi kodaniku normiks.

Oktoobris 1976 Moskvas toimunud nõupidamisel, kus arutusel oli riigi majanduspoliitika, oli olnud suuri pahandusi. 1966. a. puuduste ajal võttis vastutuse kogu ulatuses endale Brezhnev. Selgus, et partei peamehe suured plaanid põllumajanduse industrialiseerimiseks olid kolhoose ja sovhoose viinud loomade suurele vähendamisele. Toitainete vähesust suurendas veel ikaldus.

Tulemuseks oli põllutööministri Poljanskile süü panemine ja kohalt vallandamine ning saatmine saadikuks Jaapanisse.

Järeltulijaks sai Valentin Mesjaz. Kaheksa eelkäijat põllutööministri postil on maha lastud. Mesjaz on sellel kohal 18. meheks kolhoseerimisajastu lõpetamisest arvates, mis oli 1932. aastal, kirjutab „Die Welt".

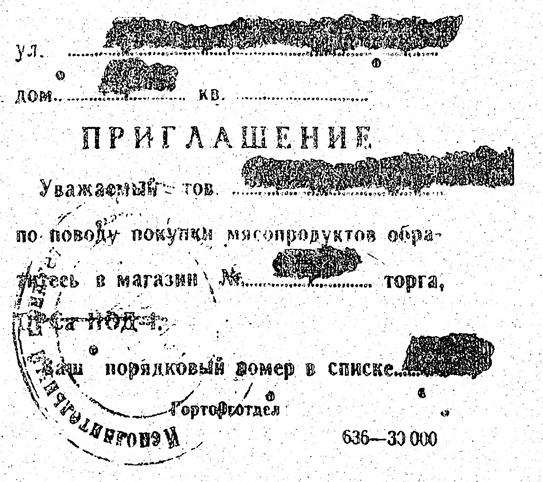

Pildil vene kodaniku varustuskaart, millel on omaniku täpne aadress ja selle all „priglashenie" — kutse. Austatud seltsimeest palutakse lihasaaduste ostmiseks pöörduda kauplusse nr. ... Teie järjekorra nr. nimekirjas on ... Ja kõigel allkiri: Linna kaubandusosakond. Kaardil on ka all number, mis märgib tsensori loa selle trükkimiseks. Pitsat on linna täitevkomitee oma.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonsaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Suvised äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Karl Ristikivi põrm tuhastati

STOKHOLM (VES) — Karl Konstantin Ristikivi matusetalitus toimus kolmapäeval, 17. aug. kell 2 päeval Jakobi kirikus Stokholmis. Lahkunu põrm ei maeta mitte Rootsi mulda, vaid tuhastatakse. Kui meie kodumaa kord vabaneb, siis avaneb ka võimalus eesti silmapaistnud kirjaniku tuhastatud põrmu viimine tema sünnimaale.

K. Ristikivi oli eesti apostliku õigeusuline. Sellekohane vaimulik talitus toimus Jakobi kirikus, kus matuseliste arv ulatus peagu kahesajani. Vaimuliku talituse toimetasid preestrid Nikolai Suursööt ja Martin Juhkam, vaimuliku talituse juurde kuuluvat eesti apostliku õigeusu kiriku laulukoori juhatas preester Naela lesk Klaudia Nael.

Vaimulik talitus kestis tund aega. Preester Martin Juhkami kõnest (ta tsiteeris pikemalt ka lahkunud kirjaniku ühte kirjatööd) pidi selguma, et kirjanik K. Ristikivi oli sügavalt usklik. Tema surmapäevaks oli arvatud 19. juuli 1977, tema sünniajaks oli märgitud 16. 10. 1912 Läänemaal.

Kirikus oli rohkesti kirjanduse inimesi. Pärast vaimulikku talitust prof. Evald Blumfeldt kõneles eesti üliõpilasseltsi „Veljesto" nimel, kelle liikmeskonda lahkunu kuulus.

Orelil mängis Priit Ardna, kes on tublisti üle 30 aasta vana. Enne vaimulikku talitust ta improviseeris orelil, olles endiselt oma instrumendi suurepärane valitseja ja käsitleja.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE

P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.....“ ..... 197 .... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

Lõuna-Florida eestlased aktiviseeruvad

Neid Lõuna-Florida eestlasi, kes on huvitatud eestlaste oma kiriku ja surnuaia küsimustest, laulukoorist, teatrist või rahvatantsust, palutakse kontakti võtta mõne Lõuna-Florida Eestlaste Koondise juhatuse liikmega. Eriti palutakse registreerida noori, kes on võimelised ja tahtelised eestlastele mõningatel aladel esinema ja kes tahavad seltskondlikust tööst osa võtta, kusjuures eesti keele oskus ei ole eriti oluline.

Aadress on järgmine: Lõuna-Florida Eestlaste Koondis, Box 4714, Ft. Lauderdale, Florida 33338. Tel. 463-5861.

ERVIN JÜRGENSON

Surnud 24. augustil 1977

Mälestavad kurbuses

perekonnad
KONSTANTIN PALO
WILLIAM LOMAX
JOHN RYAN

OOTAMATULT LAHKUS ARMAS

MARIA NÕMM

Mälestavad leinas

BENITA ja TAIMO LEETE
LIIDIA ja JÜRI MÜÜRSOO
ARIADNE ja ÜLO OJAMAA

MÕRVAOHVRIKS LANGENUD ARMAST KODUKÜLA JA KODUVALLA HEAD SÕPRA

HERMAN PETERSON'i

mälestavad

R. LOIKEN abikaasaga
ALBERT SEPP

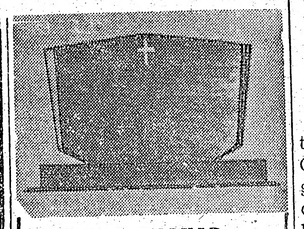

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

PEEL CHAPEL 2150 Hurontario St., 279-7662

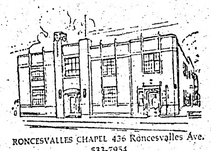
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

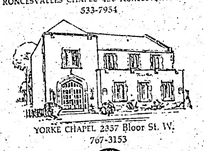
YORKE CHAPEL 2337 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED
Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine.
Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

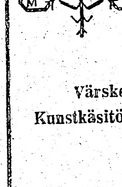

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eesti Ühendatud Kogudus Vancouveris 25-aastane

Juubeli puhuks anti välja oma heliplaat

Tänavune suvi on Vancouveri eestlastele toonud rohkesti pidu- ja juubelipäevi. Juulis toimusid seal järjekordsed Lääneranniku Eesti Päevad ja sellele järgnes möödunud kuu lõpus sündmus, mis taas pani liikuma kohalikud kaasmaalased ning tõi Vancouverisse külalisi lähedalt ja kaugelt, nii noori kui ka vanu. Põhjuseks oli Eesti Ühendatud Koguduse 25. aastapäev, mille väärilseks tähistamiseks olid määratud augustikuu 20—28. päevad.

Külaliste saabumine algas juba paar päeva varem ja viimased jõudsid kohale veel järgmise nädala keskel ja lõpus. Kõige arvukamalt olid esindatud Toronto usukaaslased — neid oli veidi üle neljakümne ning nende järel teisel kohal „ameeriklased". Prominentsete külalistena olid pika teekonna ette võtnud eesti baptismi „Grand old man" Richard Kaups Kaliforniast (kõige vanem vabas maailmas viibiv jutlustaja), palju aastaid Aafrikas misjonärina töötanud Esther Sirotkin ja mitmed teised.

Juubelipäevad algasid laupäeval, 20. augusti õhtul nägusa kiriku alumises saalis koosviibimisega kohvilauas, kus tutvustasid end kõik osavõtjad — külalised ja kohalikud eestlased.

Esimeseks kõrgpunktiks kujunes järgmisel pühapäeval toimunud hommikune pidulik jumalateenistus. Koguduse pastor dr. Artur Proos tervitas südamlikult kõiki, eriti külalisi ja luges ridu kuningas Taaveti laulude 84. ja 103. salmist.

Enne kui asuti hulgaliste tervituste juurde, esitas abijutlustaja Osvald Õunpuu, kes oli üks koguduse asutajaid, ülevaate koguduse tekkimisest ja selle mitmekülgsest tegevusest veerandsajandi jooksul.

Pika tervitajate rea avasid kohaliku luteri koguduse nõukogu esimees Rudolf Olljum ja Vancouveri Eesti Seltsi esimees Valdeko Veemees. Mõlemad rõhutasid oma sõnavõttudes seda head koostööd, mis juba aastaid on olnud juubelit tähistava kiriku ja teiste kohalike eesti koondiste vahel.

Eesti Ühendatud Kogudus on alati kaasa aidanud oma jõududega Eesti Vabariigi aastapäeva aktustel ja muudel üritustel. Eriti suur on aga olnud vennaskiriku abi äsjastel rasketel päevadel pärast pastor Helmut Piiri ootamatut surma.

A. Proos ja O. Õunpuu on käinud jumalateenistustel tema kohta täitmas.

Veel tervitasid südamlike sõnadega Vancouveri Eesti Apostliku Õigeusu koguduse poolt preester dr. Ed. Ruus, kes samuti mainis head koostööd; „Kodukiriku" vaimulike raadiosaadete poolt Valter Jääger; USA eesti usklike nimel Evald Leps, Valdur Muul ja Richard Kaups. Ontario tervitused andsid üle K. Raid Toronto Eesti Baptisti koguduse ja Toronto Alliansskomitee ning A Ehasoo Toronto Vabakoguduse poolt.

Kirjalikke tervitusi oli tulnud kogu maailmast — USA-st, Rootsist, Brasiiliast, Austraaliast ja Uus-Guineast.

Samal õhtul täitus kirik uuesti viimase kohani teiseks jumalateenistuseks, kus suur osa oli muusika- ja lauluettekandeil. Neid oli põimitud rohkesti ka jumalateenistustel järgneva nädala keskel ja lõpus. Vancouveri kogudus omab väikese, kuid hea 20 lauljaga koori ning suurepärase solisti bariton Herbert Kirvesega. Neile aitasid kaasa külalised Torontost. Kaljo Raid oma tshellol pakkus suurepäraseid helisid palju kordi ning vokaalses osas lisandusid temale alt Asta Kaups ja naistrio koosseisus Asta Kaups, Maimu Lindström, Aime Hanslep.

Peale nende liitus kohaliku kooriga kümmekond torontolast, moodustades 30-liikmelise ühiskoori ning nende ettekanded tulid hea akustikaga ruumis eriti mõjule ja häälvateks. Kõiki soliste ja koore aitas hea klaverisaatega Toomas Kirves.

Kui muusikast on juttu, siis ei tohi märkimata jätta asja, mida kogudus oli läbi viinud juubeli tähistamiseks.

Selleks on oma heliplaat, millel laulavad koor, solistid ja mitmesugused ansamblid ning on heli kvaliteedi poolest hästi õnnestunud.

Kõikidel jumalateenistustel ja kokkutulekutel teenisid sõnaga ja sisukate jutlustega peale oma koguduse jutlustaja Artur Proosi veel külaliste hulgast Richard Kaups, Peeter Kaups, Kaljo Raid, Edgar Toompuu, Esther Sirotkin ja mitmed teised.

Teise pühapäeva, (28. aug.) jumalateenistuse keskseks momendiks oli Richard Kaupsi ja tema toimetatud ajakirja „Usuränduri" 25-aasta juubeli pühitsemine. Kõrgesse ikka jõudnud, kuid ikka veel agaralt jumalapõllul tegevat töömeest tänati ümbrikku peidetud kingitusega.

Toronto Pensionäride Klubi väljasõit Simcoe järve äärde oli suurpäevaks ka kohalikele eestlastele, kes rohkearvuliselt tulid külalistele vastu. Foto: J. Säägi

Toronto pensionäride pere väljasõidul

Möödunud neljapäeval, 25. augustil toimus järjekordne T.E. Pensionäride Klubi väljasõit Torontost umbes 50 miili kaugusel kauni Simcoe järve kaldal asuvasse Sibbald Pointi parki.

Olgugi, et eelmisel ja ka väljasõidu nädalal olid sajused, külmad ilmad ja tugev tuul muutis järve „pahuraks" ning paisutas lainehargad mitme jala kõrguseks, oli neljapäev, väljasõidu hommik aga rõõmsalt päikese paisteline. Suvitamiseks siiski küllalt jahe, kohapealse raadiojaama teatel ainult üheksa „pügalat". Sellele vaatamata saabus kogumiskohta, Toronto Eesti Maja ette arvukas pensionäride pere, eesotsa esinaise pr. Terts'i ja teiste juhatusliikmetega.

Peagi alustas Torontost kaks bussitäit looduse ja vee järele „igatsejat" sõitu Simcoe järve suunas, et veeta päev vabas looduses ja vaadelda Simcoe järve peegeldust.

Saabujaid ootas ümbruskonnast ja kaugemalt kohale sõitnud sõpru ja tuttavaid. Bussidest väljudes liiguti randa, kus grupeeruti huvialade järele ning istuti pargis asuvate laudade juurde.

Külmad, vihmased päevad ja ööd muutsid vee, eriti vanematele inimestele, suplemiseks jahedaks, mispärast seda sporti seekord ei harrastatud. Väljasõidu päev oli siiski haruldaselt ilus ja soe ning muutis rannas viibimise meeldivaks.

Väljasõitjate hulgas oli neid, kes viibisid siin esimest korda, kuid ka neid, kes veel aastaid tagasi siia nii suvel kui talvel kalastusretki sooritasid. Aastad on aga võtnud oma osa ja nüüd käiakse siinsetel mälestuste radadel ainult kord aastas.

Rannas päevitati, mängiti kaarte, vesteldi tuttavate ja sõpradega, külastati vaatamis-väärsusi ning mitmed läheduses elavad sõidutasid sõpru oma kodudesse.

Torontosse jõuti õnnelikult tagasi, kõigil tuju hea, meel rõõmus ning „kaasavaraks" päikesest ja Simcoe mahedast tuulest pruuniks „paitatud" palged.

J. Sgi.

Majanduslik tagasiminek ähvardab Kanadat

OTTAWA — Kanada produktsiooni indeks langes käesoleva aasta teisel veerandil 2,4%-lisele aastatasemele. Statistics Canada ütleb, et ees võib olla majanduslik tagasiminek.

„On siiski veel liiga vara öelda, et majandus on libisemas kriisiajastusse kuigi praegune majanduslik seisukord pole vajalikult laienev ja kriisiohtu ei saa olematuks pidada," ütles üks Statistics Canada ametnik.

Samas repordis selles kolmekuulises perioodis, mis algas aprillikuuga, on märgitud, et inflatsiooni määr on muutunud kahekordseks käesoleva aasta kolme esimese kuuga võrreldes, tõustes 3,2%-ilt 6,4%-le.

Vähenenud isiklik kulutus, samuti Kanada võlasumma suurenemine kaubanduses olid tänavu peamisteks põhjusteks majanduslikult halvenevale teisele veerandaastale.

10%-line Kanada dollari devalveerimine möödunud kuude jooksul teeb importeeritud kaubad palju kallimaks ja toob eksporteeritavalt vähem tulu.

Ka valitsuse kulutused tõusid pidevalt kuna samal ajal sissetulekud vähenesid. Keskvalitsuse tasemel puudujääk sissetulekute ja kulutuste vahel tõusi 5,5 miljardile dollarile aastas.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Kaheksa samast perekonnast uppusid

GOOSE BAY — Kaheksa liiget ühest indiaanlase perekonnast uppusid kui nende kanuu läks kummuli Labradori ranniku jäises vees. Õnnetus juhtus mõned tunnid pärast seda kui 11-liikmeline perekond laadis oma varustuse 18-jala pikkusesse kanuusse, mis oli varustatud päramootoriga ja läks välja jahiretkele. Kanuu läks 300 jalga rannast kummuli, aga raske riietus tegi ujumise võimatuks. Ainult kolm, kes hoidsid kanuust kinni, jõudsid rannale. Uppunud lapsed on vanuses 1 ja 14 aasta vahel.

Teadaanne

Võimlemistunnid lastele ja teismelistele toimuvad: North Yorgis, Don Mills & Lawrence Ave. kella 4—7.30 p.l. Informatsiooniks helistada Siina Kasekamp, tel. 222-5751.

Südalinnas reedel ja laup. Deer Park Public School'is, St. Clair & Yonge, reedeti kella 5—9 p.l. ja laup. kella 9 e.l.—3 p.l. Informatsiooniks helitada tel. 889-7889.

Lääne-Torontos noorte klassid Runnymede Public School'is kolmapäeviti kella 5—8 p.l. Informatsiooniks helistada Heli Kivilaht, tel. 537-3618.

VABA EESTLANE vahendab tellimisi

Eesti Kokaraamat

273 lk. — eesti ja inglise keeles
Koostaja Viivi Piirisild, väljaandja Los Angelese Eesti Naisklubi
Hind alates 1. juunist $6.50. Tellimised saata slt.
Raamatud postitatakse Los Angeles'is, Kalifornias

The Estonian Cookbook

Asta Willmann vaatles viit luuletajat

Läänemaailmalik pilguheit eesti luule kaldavetesse

Igal aastal peale Metsaülikooli on toimunud Tartu Instituudi loengud nende lektorite poolt, kes olid tegevad MÜ-s ja nõustusid oma ettekandeid kordama või uuega asendama. Möödunud esmaspäeva õhtul toimus Tartu College'is kirjanik ja teatriteadlase Asta Willmanni ettekanne „Rahvuslik kestvus ja kultuuri järjepidavus", kus ta vaatles läänemaailmas elavana ja läänekultuuri tundjana viie eesti luuletaja, M. Underi, H. Talviku, B. Alveri, A. Ranniti ja A. Vihalemma luuletajaisiksust.

Õhtu avas Tartu Instituudi esimees dr. E. Aruja, tutvustades lühidalt A. Willmanni isikut ja ta loomingut. Osavõtt õhtust oli haruldaselt osavõturohke ja suure huviga elasid külastajad kaasa A. Willmanni ettekandele, kes esseistliku aine kujundas sageli ühe-mehe-teatriliselt pingsaks ja kaasahaaravaks.

A. Willmann kaardistas esmalt läänemaailma, peamiselt Ameerika kultuurilise ja sotsiaalse miljöö ja jõudis sealt eesti luulemandri kaldavetesse. Kuna võimatu on hinnata midagi vaakumis, väljaspool võrdlevat,

siis ta vaatleski eesti luulet moodsa Lääne-Euroopa luule lähtealuste valgusel,

mille kompositsiooni filosoofia ja poeetika printsiibid jõudsid ka Eestisse mõjutades selle luule arengut.

Ta vaatles Marie Underit intensiivse tundelaulikuna, kelle luule on pidev kogemuste ahel reaalsest maailmast, mille otseseks ja orgaaniliseks osaks ta enese tunnistab. Ta tõi mitmeid näiteid luulest eri loomisjärkudest, kus Underi luules eriilmingud on iseloomustavad.

Teisena käsitles ta H. Talviku luuletajaisiksust, kus kahe idülliliselt ereda luuletuse kui kaante vahele on asetatud erakordselt ennustuslik, võllahuumorlik ja usu ning intellekti vahel liikuv elutõdemus.

Kolmandaks oli Betti Alver, luuletaja fenomenaalse sisejõuga, kelle eksistentsitunnetus on alati kvintessentne ja rabav ning reedab etnograafilist eestipärasust.

Neljandaks vaadeldavaks poeediks oli A. Rannit, kelle luuleruum pole otsene kombatav maailm ega randadeta makrokosmos,

vaid ta enda poolt kujundatud miskokosmos, mida sisustavad tunneteist lahti roogitud intellektuaalsed vaimsed tõdemised,

lahtilöömine mateeriast ja kronoloogilisest ajast, taotledes heli-maagiat, täpset sõnastust ja süntaktilist selgust.

Viimaseks oli ülimalt isepäralik A. Vihalemm, kelle kannatav mina-pool käib huumorist kui narkootikast ravi saamas, jättes loojaisiksusest poeetilise võrukaela kuju, kes näitab, et ehtne nali on üks päratu suur ja tõsine asi.

Pärast ettekannet, mille A. Willmann lõpetas bravuurse etlemisega, sai ta väga tormilise ja kestva aplausi osaliseks.

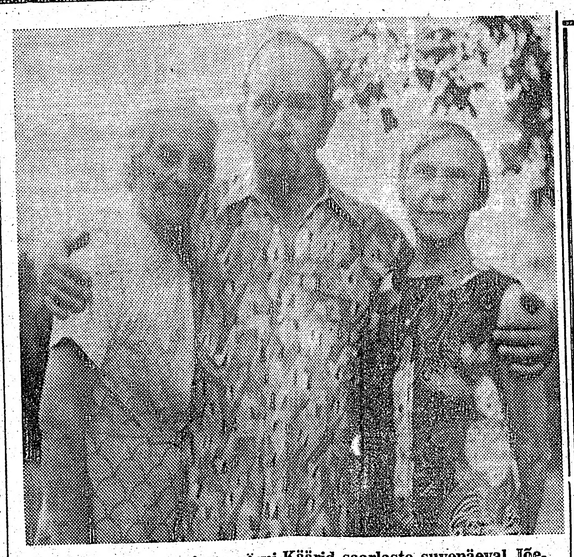

Saarlaste Ühingu esimees Arni Käärid saarlaste suvepäeval Jõekäärul koos kahe kaugema külalisega, vasakul pr. Pihel Ühendriikidest ja paremal pr. Nuut Austraaliast.

Foto: J. Säägi

Saare rahvas kohtus Jõekäärul

Möödunud laupäeval ja pühapäeval toimusid Jõekäärul Saarlaste Ühingu suvepäevad, millest võttis osa ka arvukalt „segaabielulisi", Tartu, Viljandi, Viru ja Võrumaa mehi ja naisi. Keelelisi küsimusi ja arusaamatusi kuudlavasti ei esinenud, vaid kõik nad liitusid ühiseks sõbralikuks seltskonnaks. Kaugemaks külaliseks oli kohtumis-päeval endine kuressaarlane Marta Kahu Austraaliast. Saabujaid tervitas Saarlaste Ühingu esimees Arni Käärid.

Kuna ilm oli lämmatavalt soe ja pani higistama, siis võeti „positsioonid" sisse Jõekääru peamaja ees kasvavate põliste puude varjavate võrade all, kus karastavalt mahe tuulehoog andis parasjagu jahedust.

Pimeduse saabudes siirduti suvekodu saali, kus algas eeskavaline osa ja jalakeerutus. Eeskavalises osas saare meesteansambel esine lauluettekannetega ja saare pillimehed mängisid — kaks akordioni ja kaks harmoonikut (lõõtspilli) — tuntuid viise nagu „Ma vaatan paadist kiikriga". Vahepeal toimus rikkalik loterii, mille peavõidu, Kai Käärid'i maali, võitis Helga Ots.

Huvitavaks kujunes vastamine küsimusele: „Mitu jalga on Saaremaal?"

Õige vastuse andis pr. Niit, kes vastas, et Saaremaal on ühekssa jalga. Need on Mustjala, Laimjala, Mändjala, Hakkjala jne. kokku 9-sa -jalaga lõppevat kohanime Saaremaal.

Auhinnaks sai ta kodusaarelt toodud kuivatatud lestakala. Einelaua peakorraldajale seoti kaela tänuks Kodu-Eestist kaasa toodud 1980. a. olümpiarätik. Juhatuseliige Arnold Kapp tänas kõiki, kes kaasa aitasid kokkutuleku korraldamisel, nii esinejaid, pillimehi, lauljaid ja T. E. Naisseltsi juhatust. Hubases vestluses ja tantsupõrandal viibiti varajaste hommikutundideni.

Pühapäeval vaadeldi ja imetleti Jõekääru kaunist loodust, kuni oli jõudnud lahkumise aeg. Leiti, et Jõekääru on siiski üks õige saarerahva kohtumise koht, see on tiikike Eestit, kus ei puudu ka saare rahvale armas veepind.

J. Sgi

Eesti hambaarst preventiivravi eestvõitlejana

Eesti hambaarst ja Toronto üikooli õppejõud dr. Maret Truuvert on käesoleval aastal oma erialal pidanud juba mitmeid eriloenguid laste hambaravist nii Kanadas kui ka mujal. Juba jaanuaris pidas ta loengu Ottawa hambaarstidele, siis veebruari lõpul Londonis, Ont. ja esines ühes hommikuses televisioonisaates. Aprilli alul võttis ta osa IADR (International Association for Dental Research) kongressist Kopehaagenis. Olles juba Euroopas külastas ta Stokholmi ja pidas sealseile eestlasile loengu hammaste tervishoiust.

Mai keskpaiku Torontos toimunud ODA (Ontario Dental Association) konverentsil oli eriosa laste hambaravile, kus ta pidas loengu toitmisnõuande tähtsusest laste hambatervishoius. Mai lõpul toimus Montrealis II Canadian Congress of Paedodontics, kus ta esines loenguga imikute ja väikelaste õigest toitmisest.

Dr. Maret Truuvert

Juuli keskpaiku võttis prof. Truuvert osa Torontos peetud La Leche League'i konverentsil korraldatud siimpoosiumist,

kus ta oli osaline teemal: „Hambaarst-ema ja liidu juhid diskuteerivad lapse söötmisviise."

Muide, mitmed noored eesti emad Kanadas ja võibolla ka mujal kuuluvad ülalnimetatud liitu. Samal kuul võttis ta veel osa Western Canada Dental Society kongressist Banffis, Albertas.

Ees on aga uued loengud ja siimpoosiumid. Oktoobris toimub Torontos Hambaarstide Maailmaliidu (Federation Dentaire Internationale) igaaastane suur maailmakongress — esimest korda Kanadas, möödunud aastal peeti see Ateenas. Dr. Truuvert on üks kahest esinejast kolmetunnisel siimpoosiumil, mis käsitleb preventiivseid meetodeid laste hambaravis, teine loengupidaja on rahvuselt rootslane. Suurem osa loenguid peetakse Näitusväljakul suures autohallis.

Selle töö kõrval on prof. Truuvert valmistanud kaks helilinti Ottawas asuvale Medifacts'ile, kes varustab arste ja hambaarste värske erialalise informatsiooniga.

Toronto ülikooli juures ta on Undergraduate Preventive Clubi koordinaator, milline on kujunenud suurimaks Põhja-Ameerikas oma 368 liikmega ja kes on tegutsenud edukalt uudsete loengute pidamisega igasugustele gruppidele õppeaasta jooksul. Ta arvab, et üks apaatsemaid rahvusgruppe sel alal on eestlased. Ukrainlastel on olnud isegi oma ukrainakeelne televisiooniprogramm preventiivse hambaravi alal.

Dr. Truuverti arvates võiksid ka mõned eesti hambaarstid rohkem tähelepanu pühendada preventiivravile, toonitades eriti patsientide enda osa oma hammaste tervishoius.

Dr. Truuvert on oma tööga kujunenud üheks tuntumaks autoriteediks ja eestvõitlejaks preventiivhambaravi alal. Ta uurimised ja seisukohad on leidnud tähelepanu üle maailma, osa ta artikleid on ilmunud isegi raudeesriidetagustes maades.

Heitis hapet meistriteosele

DÜSSELDORF — Politsei ütles, et üks vandaal heitis hapet väärtuslikule Rubensi maalile linna kunstigaleriis seda tugevasti kahjustades. Maal oli kuulsa flaami meistri Rubensi töö Austria hertsogist Albrechtist.

Asutati Lõuna-Florida Eestlaste Koondis

Kauakestnud ettevalmistuste ja läbirääkimiste tulemusena asutati 11. juunil 1977 Lõuna-Florida Eestlaste Koondis. Koondis alustas tegevust oma põhikirja alusel, püüdes koondada kõiki Floridas alaliselt või ajutiselt elavaid eestlasi ja töötades koos teiste eesti organisatsioonidega. Koondise sihiks on kanda edasi eestlust ja eesti kultuuri, võtta osa siinse maa ja osariigi poliitilisest elust, astuda välja Eesti maa ja rahva kaitseks, koostöös Eesti Rahvuskomiteega ja abistada siinseid eestlasi võimaluste piirides, kui keegi abi vajab.

Florida Eestlaste Koondis ei ole üleöö tekkinud organisatsioon, vaid kasvas välja juba paar aastat kestnud Fort Lauderdali ja selle ümbruse seltskondlikust tegevusest. Selle ajutise grupi tegevus laienes niivõrd suureks, et oli tarvis kutsuda ellu uus organisatsioon.

Koondis on suve jooksul asunud korraldama siinset usuelu ja kiriku küsimusi. Kontakt on võetud õpetaja Priit Rebasega, kes on andnud oma nõusoleku pidada korralisi jumalateenistusi siinsetele eestlastele. Läbirääkimised on käimas, kas on võimalus asutada eestlaste oma kalmistu (sektsioon) mõnda surnuaeda, kuhu maetakse ainult eestlased. See annaks eelise, et edaspidi saaksime korraldada surnuaia pühi, rnälestades oma kadunuid.

Ka on kavas siinsest lauluansamblist moodustada laulukoor ja ellu kutsuda rahvatantsu rühm. Üritused kavatsetakse läbi viia Hollywoodis, mis oleks keskne asukoht kõigile.

Teated Koondise tegevusest saadetakse ringkirjade ja kutsete näol kõigile Koondise liikmetele. Samuti teatatakse võimaluste piirides ajalehtede kaudu.

Avo Kittask võitis 1000-dollarilise toiduauhinna

Möödunud esmaspäeva õhtul loositi välja Torontos toimuva suurnäituse igapäevaste loteriipiletite auhinnad. Esimeseks auhinnaks on igal õhtul auto ja teiseks 1000 dollari väärtuses toitu Loblaw suurärilt.

Näitust külastas meie tuntud ooperilaulja Avo Kittask oma abikaasa Madliga. Kumbki ostis viis piletit. Õhtul kell 11 loositi auhinnad välja ja neile langes teine auhind, $1.000 väärtuses toitu.

Samad loteriipiletid võivad aga veelgi võita, kuna näituse lõpul toimub uus loosimine, kus kõikide piletite vahel loositakse välja lennuk ja 150.000-dollariline maja.

Rootsi krooni devalveeriti 10%

STOKHOLM — Kuna Rootsi majanduslikud olud on praegu olnud väga rasked ja uued hinnatõusud tõstnud kõrgeks elukalliduse, müügid aga välismaale on vähenenud kallite hindade tõttu, siis otsustas Rootsi valitsus oma krooni devalveerida 10% ulatuses. Ka naaberriigid Taani ja Norra on devalveerinud oma kroone 5%-liselt.

Koondise ajutisse juhatusse valiti: esimees H. Hinno, abiesimehed A. Põldmets, K. Kaur, sekretär E. Luning, lakur H. Jansen, abisekretär E. Totsas, pidude korraldus I. Maldur.

Kirjavahetuse aadress: Lõuna Florida Eestlaste Koondis, Estonian National Association, Box 4714, Fort Lauderdale Florida 33338, USA.

Kiire iseloomuga kirjad palume saata esimehe Harald Hinno aadressil: 336 N. Birch Rd. Apt. 7G, Fort Lauderdale FLA. 33304, USA. Telefon, (305) 463-5861.

JUHATUS

„EESTI KODU" EHITUSTÖÖD

on lõpetatud ja enamus korterite omanikke on asunud oma uutesse kodudesse.

Praegu on veel saadaval n.n. terrassmajades piiratud arvul 2-magamistoaga kortereid hinnaga $37.000 — $39.900 koos garaazhiga.

SOODSAD MAKSUTINGIMUSED, üldkasutamiseks saunad, aastaringi kasutatav supelbassein, seltskondliikud ruumid, ekstra panipaigad jne.

TULGE TUTVUMA EESTI KODUGA, sest oma silm on kuningas, 50 Old Kingston Road, Scarboro, tel. 281-1792.

EESTI ABISTAMISKOMITEE

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4. (Esmaspäeviti suletud)

SUUSKADE VÄLJAMÜÜK
Lattu jäänud suusakomplektid väga soodsalt
Suusakomplekt (suusad, saapad, mähised, kontsaplekid)
alates $65.—
20—50% HINNAALANDUST riiderestidelt, klaaskaupadelt, roostevaba nugadelt-kahvlitelt-lusikatelt — sortidelt, milliseid enam ei valmistata.
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Äri lahtioleku ajad: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30 ja laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

Loeng eesti muinaskandlest

Teisipäeva õhtul toimus teine Tartu Instituudi loeng sel nädalal. Dr. Andres Peekna pidas ettekande muinaskandlest kuna kaastegevad kandle mänguga olid ta tütar Heli ja Hanno Pool. Huvi selle etnograafilise muusikariista vastu oli suur ja ligemale 80 inimest kuulasid huviga paaritunnilist valguspiltidega ja muusikaliste ettekannetega näidustatud loengut.

Tartu Instituudi esimees dr. E. Aruja tutvustas lühidalt tänast külalist, kes oma kutsealalt on füüsikadoktor, kuid teenib praegu Ameerika sõjaväes inseneride osakonnas veeteede ehitamisel. Kandlemäng ja huvi kandle ajaloo vastu on talle kõrvalalaks, mida ta ka perekonnas on edasi andnud, kuna tütar Heli mängib kandlel.

Oma loengus dr. A. Peekna vaatas kandle kui ühe vanima muusikainstrumendi ajaloolist arengut, mis oma algkujul suri välja 18. sajandil kuid on asendatud moodsamaga, mis uuesti on koha leidnud lätlastel Ameerikas ja ka Kodu-Eestis.

Algkannelt tunti Baltikumis ja Soomes vähemalt 2000 aastat, ja see on väga primitiivse ehitusega.

Tütar Heli esitas sellel vana, 1823. a. kirjutatud „Eesti karjase laulu", „Hulla põlemine" ja koos isaga „Savikoja venelane". Ta kirjeldas kandleid teiste rahvaste juures, mis peamiselt on siiski olnud Läänemere-soome ja balti hõimudele omane, kuna seda on just neilt aladelt leitud.

Ta ütles, et pole kaht samasugust kannelt ega ka kahte samasugust mängutehnikat.

Eritehnika tarbeks on kandlele juurde tehtud laba või mõni teine osa, mis instrumenti kindlamini põlvedel või süles hoiab.

Eestlased on väga vähe kinni hoidnud arhailisest tüübist. Nüüd katsetakse uute vormidega kodumaal. Kuidas suurel kandlel mängitakse seda demonstreeris Hanno Pool.

Lõpuks võtsid sõna Ellen Parve-Valdsaar tehniliseks märkuseks ja E. Aruvald avaldas imestust, et nii noor mees on sellise põhjalikkusega õppinud tundma eesti muusikainstrumenti. Henny Aruja andis kingituse üle väiksele Heli Peeknale.

Õhtul oli välja pandud rida sellealalist kirjandust, mõned muinaskandled ja uueaegsem kannel.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

SPORT

Häid tulemusi noorte ujumisvõistlustel

Valia Reinsalu purustas viis Jõekääru rekordit

Jõekäärul toimusid suve jooksul kahed ujumisvõistlused. Kolm esimest nädalat olid eriti palavad ilmad, et isegi raske oli saada lapsi veest välja. Toimusid ka Punase Risti ujumiseksamid. Parimad noorujujad olid Valia Reinsalu ja Nils Norheim. Valia purustas kõik viis Jõekääru rekordit 7—8 a. klassis.

Christina Greenbaum ja Hillar Heine olid parimad seenior ujujad. Mõlemad saavutasid viis esikohta, kusjuures Christina tegi ühe rekordi.

Rändauhinnad on välja pannud Hopp & Traders Ltd, Poko's (hr. Potsepp), Technograph (H. Kasak) ja Later & Co Ltd. Parima naissportlase auhinna sai Juta Metsala (Ants Kerson'i annetatud) ja parima meessportlase trofee läks Martin Toomes'ele (Hopp & Traders Co Ltd).

25 m vabalt, 8—10 a. poisid: 1. Nils Norheim 20,2, 2. Paul Pint 21,8. 3. Karl Konze 24,2. 8—10 a. tüdrukud: 1. Valia Reinsalu 19,4 (rek.), 2. Siiri Oder 28,4.

50 m vabalt, 11—12 a. poisid: 1. Toomas Mandra 45,0, 2. Jon Hopp 47,0, 3. Toomas Kolli 47,8. 11—12 a. tüdrukud: 1. Tuula Hopp 44,5, 2. Lisa Vähi 48,5, 3. Tiina Pärnsalu 51,8. 13—14 a. poisid: 1. Hillar Heine 35,5, 2. Ivar Luksepp 38,8, 3. Peeter Pirn 41,0. 13—14 a. tüdrukud: 1. Karin Meipoom 37,0, 2. Tiina Kurvits 40,3, 3. Merike Lainevool 42,0. 15 a. poisid: 1. Indrek Kanne 34,0, 2. Mark Kann 35,1, 3. Toomas Pirso 36,0. 15 a. tüdrukud: 1. Chris Greenbaum 37,0, 2. Anita Niitenberg 39,5, 3. Riina Niit 43,0.

25 m selili, 8—10 a. poisid: 1. Nils Norheim 26,6, 2. Karl Konze 29,5, 3. Mikk Kuuskvere 30,0. 8—10 a. tüdrukud: 1. Valia Reinsalu 23,9 (rek.), 2. Ruth Küng 35,5.

50 m selili, 11—12 a. poisid: 1. Toomas Kuuskvere 56,2, 2. Toomas Mandra 59,4, 3. Jon Hopp 62,0. 11—12 a. tüdrukud: 1. Tuula Hopp 53,6, 2. Karin Kruus 56,4, 3. Ellen Valter 63,4. 13—14 a. poisid: 1. Hillar Heine 45,0, 2. Ivar Luksepp 49,0, 3. Allan Mägi 57,5. 13—14 a. tüdrukud: 1. Ingrid Mandra 53,9, 2. Maia Lenk 54,2, 3. Pia Salmre 58,8. 15 a. poisid: 1. Richard Laanvere 40,4, 2. Mikk Mõlder 42,8, 3. Erik Luksepp 44,4. 15 a. tüdrukud: 1. Chris Greenbaum 42,2 (rek.), 2. Riina Niit 48,5, 3. Anita Niitenberg 51,0.

25 m rinnuli, 8—10 a. poisid: 1. Paul Pint 26,1, 2. Karl Konze 30,0. 8—10 a. tüdrukud: 1. Valia Reinsalu 27,5 (rek.), 2. Ruth Küng 35,5.

50 m rinnuli, 11—12 a. poisid: 1. Ivar Vaag 56,9, 2. Erik Luiker 63,0, 3. Jon Hopp 63,2. 11—12 a. tüdrukud: 1. Tuula Hopp 55,2, 2. Lisa Vähi 58,8, 3. Marika Mäeste 60,0. 13—14 a. poisid: 1. Hillar Heine 43,0, 2. Peeter Pirn 56,0. 13—14 a. tüdrukud: 1. Merike Lainevool 49,8, 2. Anita Greenbaum 52,0, 3. Karin Meipoom 53,6. 15 a. poisid: 1. Andrus Vasila 45,8, 2. Richard Laanvere 46,2, 3. Mark Kann 49,6. 15 a. tüdrukud: 1. Chris Greenbaum 55,9, 2. Kristina Valter 57,5.

25 m liblik, 8—10 a. tüdrukud: 1. Valia Reinsalu 22,0 (rek.). 11—12 a. tüdrukud: 1. Tuula Hopp 26,9. 13—14 a. poisid: 1. Hillar Heine 18,1. 13—14 a. tüdrukud: 1. Merike Lainevool 24,1. 15 a. poisid: 1. Toomas Pirso 19,2, 2. Paul Kako 19,3.

100 m eristiil, 8—10 a. tüdrukud: 1. Valia Reinsalu 1.56,1 (rek.). 13—14 a. poisid: 1. Hillar Heine. 13—14 a. tüdrukud: 1. Merike Lainevool 1.50,3. 15 a. poisid: 1. Toomas Pirso 1.42,7. 15 a. tüdrukud: 1. Chris Greenbaum 1.50,1.

P.K.

Kaks uut maailmarekordit kuubalastelt

Bulgaarias, Sofias peetud üliõpilaste mängudel jooksis kuubalane Alberto Juantorena 800 m uue maailmarekordi 1.43,44. Ka endine 1.43,50 oli tema nimel.

Teise uue maailmarekordi tegi Alejadro Casanas 110 m tõkkejooksus 13,21. Endine rekord 13,24 oli Rod Milburni nimel, mis tehtud 1972. a. Müncheni olümpiamängudel.

RISTSÕNA NR. 943

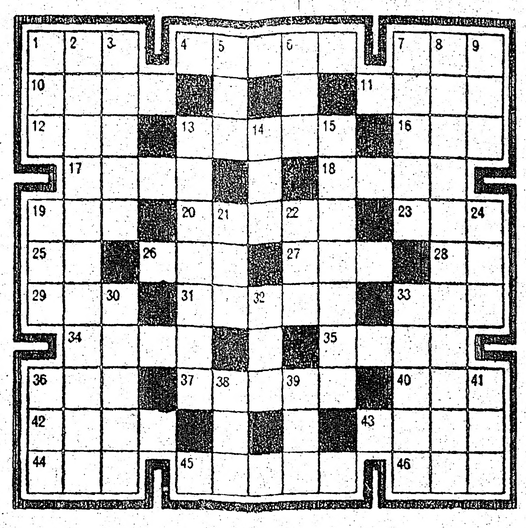

Põikread: 1. Vankri osa, 4. Järv Eestis, 7. Ameeriklase hüüdnimi, 10. Toit, 11. Pagun, 12. Silmipimestav, 13. Kahe tuntud eesti kultuuritegelase nimi, 16. Haljasala, 17. Lill, 18. Järv Lätis, 19. Jõuallikas, 20. Kalevipoja vastane, 23. On väga muutlik, 25. Kaks kõrvutiasuvat tähte, 26. Laohoone, 27. Mitte vana, 28. Isiklik asesõna, 29. Juhtub muinasjuttudes, 31. Hurtsik, 33. Terava otsaga puuese, 34. Aastal — ladina keeles, 35. Sepa tööriist, 36. Väike veekogu, 37. Umbrohi, 40. Öeldakse hobusele, 42. Teatrilava serv, 43. Oli sunnitud, 44. Ilmakaar, 45 Traagilist surma saanud Eesti riigimees, 46. Küsimus.

Püstread: 1. Paik, koht, 2. A. Mälgu romaan, 3. Hitleri lähemaid mehi, 5. Kuju Vanas Testamendis, 6. Avar, 7. Ikka, 8. Neid on olnud kaks, 9. Täht, 13. Tõestamist mittevajav väide, 14. Eessõna saksa keeles, 15. Riietusese, 19. Vajab hädaline, 21. Lõpp, 22. Tänav Tallinnas, 24. Kuu, 30. Rohkema, 32. Küsimus, 33. Pärg, 36. Vabaduseta isik, 38. Küttekeha, 39. Mehenime lühend, 41. Lille osa.

RISTSÕNA NR. 942 LAHENDUS

Põikread: 1. Kirjandus, 7. Ham, 9. Tuline, 10. Selg, 11. Imal, 12. Haavel, 13. Tuulse, 15. Esna, 16. Lehemees, 19. Malenkov, 21. Kate, 23. Isamaa, 24. Idioot, 27. Raba, 28. Tava, 30. Iganeb, 31. Don, 32. Marakratt.

Püstread: 1. Kes, 2. Inerus, 3. Jägala, 4. Naiselik, 5. Utah, 6. Sulane, 7. Hirv, 8. Meelespea, 13. Termiidid, 14. Unel, 17. Hävitaja, 18. Enam, 20. Noorem, 21. Kaater, 22. Taavet, 25. Ivan, 26. Taba, 29. Alt.

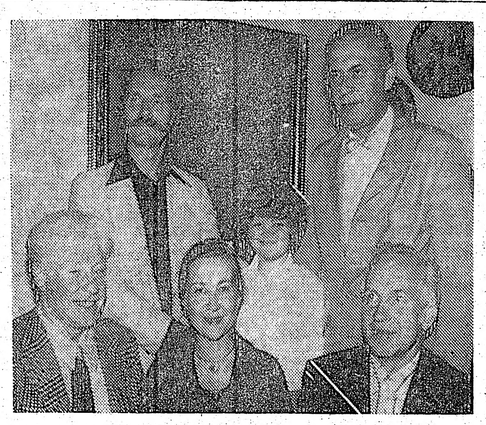

Kopenhaageni Eesti Seltsi „Eesti Kodu" juhatus. Vasakult ees Joh. Mereväli (laekur), Mare Sergo (sekretär) ja dr. Vello Helk (esimees), taga Meinhard Kasan (juhatusliige) ja Robert Lõhmus (abiesimees). Väikemees pildil on sekretäri poeg Lembitu.

Foto: Mereväli

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 259 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triinu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 k. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

36.

Mu naabriteks oli üks keskealine abielupaar, mees laiaservalises õlgkübaras ja kauboi-saabastes, naine valges pitspluusis ja tikanditega palistatud seelikus.

„Howdy", ütles kauboi-saabastes sell, „where you-all from?" Et terekest, kustkohast te olete? Tõeline texase-stiilis tervitus.

„Kanadast", vastasin ma lühidalt. Mul ei olnud erilist tahtmist pikemalt jutlema hakata, aga ma ei pääsenud. Sest kui texaslane kuulis, et ma nii kaugelt olin, läks jutuvada otsekohe lahti. „Oh sa mu meie, tere-jah-terekest, ma tundsin kord ühte selli Kanadast, ta oli pärit Vancouverist, Smith oli nimi, ega te ei juhtu tundma?" Mu naabrid ise olid Houstoni linnast, Texasest, ja nad harilikult käisid Brownsville juurest üle piiri, mex-ide maal odavaid nahkesemeid ostmas ja kuumi tortillasi söömas, aga mitte et neil seda eriti tarvis oleks olnud, sest Texasest sai nagunii kõike, seal oli ka neid mex-isid rohkem kui küllalt, laisad veel pealegi, magavad päris püstijalu tööpingi juures, aga enamasti ei viitsi nad üldse tööl käia, elavad heaolu-raha peal ja teevad aga lapsi, selle peale on nad meistrid, ja villivad seda tequilat ja pulque't ja mis nende jookide nimed kõik on.

Nüüd aga arvas the Missus, et läheme käime seal mex-ide pealinnas ka ära, sest see on nüüd moodi läinud, ja vaatame seda kuulsat Chapultepec'i kindlust, mis meie ameerika poisid omal ajal ära võtsid, 1847 või millal. Kus need kuus mex-i kadetti end kaljult alla viskasid, et mitte meie ammuurika poistele alla anda. Vaata kui rumalad nad sel ajal olid, kraut'id ja japs'id andsid alla, eks ole, ja kui hästi neil nüüd läheb? Igaühel läheb hästi, eks ole, kes ammuurika poistele alla annavad. Aga kes ammuurika poiste vastu võitlevad, neil läheb kehvasti. Aga näe, nüüd saksa margad on juba paremad kui vanad head US-dollarid — on teil Kanadamaal ka dollareid? On teil ka mex-e? Või neegreid? Või . . ."

„Meil on neegreid — USA omasid, kes meie maale tulevad, et paremat hea-olu raha saada — teil USA-s ei maksta küllalt", arvasin mina.

„Kas tõsi või" imestas texaslane.

Ta naispartner, the Missus, sikutas teda varrukast.

„Henry", ütles ta vinguva häälega mis kõlas nagu kreissaag, „härra teeb meiega halba nalja, kas sa aru ei saa?"

Henry jäi selle peale nagu veidi mossi, aga see tusane olek ei kestnud kaua.

„The Missus", kuulutas ta, „on mul kultuur-inimene, käinud kolledzhis ja kõik — praegu töötab ühe hambatohtri juures sekretärina, ega see just lihtne jobi ei ole, ma tohiks küll öelda. Ma ise olen rauavabriku eestööline, foreman, aga pean sealt kõrvalt ka väikest rantshot, mõnikümmend sarvloома, paarkümmend hobust — ma olen lihtne mees, ma ei saa igakord aru, kui mind tõgatakse — inglise naljad lähevad mul tihti üle pea."

„Henry", vingus the Missus, „härra ei ole inglane, härra on Kanadast."

„Mis vahe seal on", arvas Henry, „ühe kuninganna alamad kõik."

„Henry", teatas the Missus, „Kanadas räägitakse prantsuse keelt!"

Seda Henry ei paistnud tahtma hästi uskuda. Ta oli selline tõsine texase tüüpi sell, pruuniks parkunud näonahaga ja terasraamidega prillides. The Missus kandis kunstjuukseid ja oli tublisti üles mingitud.

„You a Frog?" Henry küsis lõpuks. Frog, see tähendab konna, ja on ingliskeelt rääkivate kodanike sõimunimi prantslaste jaoks.

„Henry!" tõreles the Missus, „kuidas sa võid — ole viisakas!"

„Pool-konn", vastasin mina.

„Kuidasmoodi pool-konn?" tahtis Henry teada.

„Me sööme ainult konnajalgu, ülejäänud viskame minema", vastasin mina.

Selle peale jäi Henry jälle vait. The Missus kihistas pisut naerda.

Niimoodi me sõitsime läbi selle mehhiklaste pealinna Päikesepüramiidi poole. Ümberringi olid miilide kaupa pilpaküлad ja viltuvajunud onnid. Siis lõppesid needki ja jäid järele ainult kaktuse-taimedega üle külvatud väljad, siin-seal mõni maisipõld.

„Senoritas y Senores", kuulutas meie turistijuht läbi häälekõvendaja, „läheneme kuulsale Teotihuacan'i piirkonnale, mis asub 31 miili meie Ciudad Mexico'st ja katab seitse ruutmiili maapinda. Ehitused on vähemalt tuhat aastat vanad, Senoritas y Senores, mõned veel vanemad. Päikese Püramiid on kõige suurem kogu Ameerikas, ühe kahesaja jala kõrge, viies astmes . . ."

Buss keeraski sisse lamedasse orupõhja, kus nüüd ümberringi maisiväljad laiutasid. Ja ennäe — isegi üks traktor oli tee ääres seismas, olgugi et see ei paistnud töötamiskorras olevat. Siin-seal koerakuudi sarnaste majakeste ees seisid vanad autod — 1932-aasta Fordid, 1940-aasta Chevrolet'id, 1950-da Volkswagenid. Kahel pool teed asusid kõrged kivitammid, laotud põllukividest ja arvatavasti käsitsi. Kui mägedes lumi sulab ja siis veel vihma sajab, siis tekivad siin uputused. Need ei kesta kaua, sest kuiv maa imeb vett sisse kui käsn, kuid ka lühike üle-ujutus võib inimesi uputada ja maa-majad ära pühkida. Seepärast on tee ääres tammid, et vähemalt turistibussid kuiva maad mööda minema saaksid. Peonidest nagunii keegi ei hooli, eks nad roni oma koerakuutide katustele.

Jõudsime asfaldiga sillutatud parkimisplatsile. Ümberringi olid mitmed teised turistibussid pargitud. Platsiserv oli palistatud poodidereaga. Poed olid betoonist valatud, õlgkatustega, millede servad olid kunstipäraselt kaunistatud, vanas atsteegi stiilis. Seal müüdi kübaraid, pitsrätikuid, saapaid, nuge, noatupesid, piltpostkaarte ja igasuguseid muid turismi-esemeid. Ja muidugi külma õlut. 90 senti pudel. Poed olid valitsuse monopoli all ja tingimine polnud lubatud. Aga sealsamas, teisel platsiserval, olid kohalike kaubameeste primitiivsed hütid, nende käest sai samu asju osta, ainult palju odavamalt. Nad võisid alguses rohkem küsida, aga üks turist võis seal kaubelda niipalju kui süda himustas ja keeleoskus lubas.

„Henry", ütles vinguva häälega Missus, „ma tahan minna kauplema." Ta kasutas sõna „trading", mis tähendab umbes „kaupa vahetama". The Missus ei paistnud olevat huvitatud püramiididest ega Mehhiko ajaloost, teda huvitasid ainult odavad müügiesemed. Ta tahtis võibolla piltpostkaarte ja vihmajumalate kujusid, et nendega kodus Houstonis sõprade ees kiidelda?

„Yes dear", vastas Henry. Ja nad eemaldusid turistigrupist. Senor Aguilar, turistijuht, palus neil mitte ära kaduda ja ütles, et siin saadakse tunni aja pärast jälle kokku, poodide ees parkimisplatsil.

Ka mina tahtsin minekut teha.

„Perdoneme", lähenesin ma oma turistijuhile, „kas võiksite välja uurida, kus leian senor Caponetto?"

See oli kohe nõus. Ta hõikas midagi teistele bussijuhtidele ja sealt hõigati vastu.

„Senor", teatas ta siis, „senor Caponetto on oma grupiga parajasti Päikesepüramidii juures. Me läheme ka sinna, aga hakkame alguses siin poodidega ja siis Kuupüramiidiga peale. Kui tahate otse sinna minna — palun! Aga sel juhul jääte Kuupüramiidist ja Quetzalcoatl'i templist ilma. Sest senor Caponetto grupp on sealt juba läbi käinud."

Saatsin Kuupüramiidi kuu peale — mul oli tähtsamaid asju ees.

„Kuidas pääsen ma sinna?" uurisin.

Senor Aguilar näitas käega.

„Võité siit otse jalutada — umbes pool miili. Ega te Päikesepüramiidist mööda ei saa minna, see on siin kõige suurem. Võtke otsesuund — mööda seda templitevahelist tänavat. Selle nimi on La Calzada de los Muertos — Surnute Jalutustee! See viib teid otse Päikesepüramiidi juurde. Võtame teid sealt hiljem kaasa."

Otsustasingi nii teha. Päike põletas kuumalt. Läksin jõin ühe külma õlle, ostsin kioskis päikesepiste vastu hiiresabaga õlgkübara ja asusin teele.

(Järgneb)

Robert Kreem

Ameerika

I

Kanada ja Ühendri
te arv on umbes
19.000 inimesega.
naabermaa eestlaste
üheks iseärasuseks o
tegelase Hugo Late
ba 14.500 eestlasega
selle lähem ümbrus
deline Vancouver; a
sed Hamilton ja M
saks veel tosin väik
Ühendriikide eest
palju rohkem la
nii, et Vancouveri
del üksinda oli
tervelt 30-st USA
Isegi tohutusuurde
linna kipub arvukas
re ära kaduma.
kõikjal suured.

Kui 1973. aastal
N. J. korraldati
rahvuskongress, et
Ülemaailmsete E
asukohta, siis soo
dustusi Hartfordi
otsas romantilis
kuldsuu Vaike Lu
oli küll oma tõn
kaugemal täiesti tu
more Eesti Seltsi
valam oma linna
müümisel".

Ta oli kaasa
ameeriklanna, k
morest valguspi
more huvilistele
linna märgid.

Kui siis koht hää
sai Baltimore ena
väike näide poliit
võimust, mida id
laste keskused ka
tööks eestluse vil

Baltimore, Was
fordi ja New Yo
USA-s veel nelja
eestlaste keskus

ADVOK

ENN A
ADVOKAA
Room 1912, Roy
Toronto Dom
Postiaadress: P
Ont. (Bay & K
Telefon:
24-tundi telefon

ADO PA
HETHERING
PA
Advokaad
365 Bay St., Suit
Õhtuti HI. 7-20

RAAMAT

JOHN E. S
C
Chartered
725 Don Mill
Don Mil
483-6308

AR

LEO KA
DOCTOR OF
212 Di
Tel.

Värskemad
„VABA E

Robert Kreem

Ameerika ja Lakewoodi märkmik

I

Kanada ja Ühendriikide eestlaste arv on umbes tasakaalus 19.000 inimesega. Põhjapoolse naabermaa eestlaste paiknemise üheks iseärasuseks on kindlustustegelase Hugo Lateri arvates juba 14.500 eestlasega Toronto ja selle lähem ümbrus, paarituhandeline Vancouver, alla tuhandelised Hamilton ja Montreal ja lisaks veel tosin väikest asundust.

Ühendriikide eestlased on aga palju rohkem laiali hajunud nii, et Vancouveri Eesti Päevadel üksinda oli eestlasi kohal tervelt 30-st USA osariigist.

Isegi tohutusuurde New Yorgi linna kipub arvukas eestlaste pere ära kaduma. Kaugused on kõikjal suured.

Kui 1973. aastal Lakewoodis, N. J. korraldati USA eestlaste rahvuskongress, et otsustada II Ülemaailmsete Eesti Päevade asukohta, siis soovisid neid pidustusi Hartfordi eestlased eesotsas romantilis-konservatiivse kuldsuu Vaike Lugusega. Vaikel oli küll oma tõmbejõud, kuid kaugemal täiesti tundmata. Baltimore Eesti Seltsi esimees oli kavalam oma linna Eesti Päevadele müümisel".

Ta oli kaasa võtnud nägusa ameeriklanna, kes näitas Baltimorest valguspilte ning Baltimore huvilistele pandi rinda linna märgid.

Kui siis koht hääletamisele läks, sai Baltimore enamuse. See on väike näide poliitikast ja mõjuvõimust, mida idaranniku eestlaste keskused kasutavad ausaks tööks eestluse viljelemisel.

Baltimore, Washingtoni, Hartfordi ja New Yorgi kõrval on USA-s veel neljas väga tähtis eestlaste keskus — Lakewood New Jerseys. Lakewoodi kandidatuur ei kerkinud USA eesti rahvuskongressil üles. Mitte sellepärast, et seal ei oleks võimelisi ja teotahtelisi eestlasi, vaid et Lakewoodis puuduvad suurpidustuseks vajalikud tehnilised võimalused.

Viimaste Lakewoodis toimunud Eesti Mängude ajal kõnetasin paljusid Ühendriikide eestlasi, et nende elust paremat pilti saada. Jagan mõningaid tähelepanekuid ja kõnelusi „Vaba Eestlase' soovil lehe lugejatega.

Lakewoodi Eesti Ühingu esimees ja ühtlasi USA Eesti Skautide ja Gaidide Sõprade Seltside Liidu esimeheks on praegu meile hästi tuntud meeleolulaulja Harry Verder. Ta töötas E. Mängude ajal suure kiirusega Eesti Maja baaris. Et temaga rääkida, võttis teine tuntud eestlane ja USA Eesti Rahvuskomitee abiesimees Juhan Simonson tema töö baaris üle.

See näitab, et asjamehed Lakewoodis ei ole vabastatud niisugusest tööst, mis käed „mustaks" teeb.

Võibolla selles ongi üks Lakewoodi tugevusi. „Ninamehed" töötavad ja rahvas tuleb appi. Verder ütlebki, et ehitajad Anton Männik, Ferdinand Rikka, Harri Must ja mitmed teised on palju majanduslikku abi eesti ühiskondlike varade soetamiseks andnud koos tööpanusega.

Nii on 40 miili raadiuses Lakewoodist elavatel eestlastel praegu $300.000-line Eesti Maja 7½ aakrilisel maa-alal. Lakewoodi, Washingtoni, Long Islandi ja Connecticuti E. skautide ja Gaidide Sõprade Seltsid omandavad Liidu kaudu Lakewoodis ka 85-aakrilise laagri maa paljude ehitustega nagu peamaja, kolme köögi, skautide, gaidide, hundude-hellakeste pesumajade, sauna ,järve, valvemaja ja muude väiksemate ehitustega.

Selle väärtust hinnatakse poolele miljonile dollarile.

Kui veel arvesse võtta Lakewoodi eestlaste nägusat kirikut ja Eesti Arhiivi hoonet, siis võime öelda, et eestlaste ühiskondlikke varandusi Lakewoodis võib hinnata miljonile dollarile.

Lakewoodi Eesti Ühing on loodud vana-eestlaste poolt ning sellesse kuulub 290 maksumaksjat liiget, s. o. 50% rahva arvust. Ühingu maja on maksuvaba. Baar toob hulka raha sisse. Maja on sotsiaalseks koosviibimise kohaks eriti reede õhtuti kui küdema pannakse ka saun. Reedeti on Eesti Majas saadaval soojad toidud. Köögitoimkonna kord liigub perekonnast perekonda.

Kui tore oleks kui ka Torontos oleks midagi sarnast, kus võiksid lihtsalt sisse astuda Eesti Majja ning seal sõpradega veeta mõningad hubased tunnid.

Lakewoodi eesti Ühingu juures töötavad mitmesugused huviringid ning eesti kool paarikümnele lapsele on igal teisel laupäeval. Keele probleem laste hulgas on seal kahtlemata suurem kui Torontos. Märkasin ka ,et õige mitmed eestlased kõnelesid oma lastega inglise keelt.

Lakewoodi ja Seabrooki eestlased töötavad New Yorgi osariigis liiduna, et paremini riigiasutustega asju ajada. Samasugune Ontario komitee on meil Kanadas Eesti Liidu juures.

(Järgneb)

AASTANE OMAVALITSUSE LOENDUS ALGAB JÄRGMISEL NÄDALAL

Aastane omavalitsuse loendus algab teisipäeval, 6. septembril, 1977. Selle kuu kestel külastab teid VAJALIKU TÖENDUSKAARDIGA varustatud loendaja mõne minuti jooksul teie kodus ning küsib vajalikku informatsiooni järgmisteks otstarveteks:

- haridusele minevate kinnisvaramaksude määramiseks avalikkude ja erakoolide süsteemidele;
- omavalitsustele ettenähtud provintsi toetuste jagamiseks, et redutseerida kohalikke maksuarveid;
- vandekohtunike nimekirjade koostamiseks; ja
- elanike kohta informatsiooni kogumiseks omavalitsuse programmide teostamiseks.

Loendaja peab koguma sellist informatsiooni nagu nimi, vanus, staatus kinnisvara suhtes (omanik või üüriline), toetus koolile ning kõigi leibkonna liikmete elukoht.

Kui loendaja teid külastab, siis kontrollige, kas informatsioon Enumeration Notice'is on õige. Kui see seda ei ole, siis laske see parandada ja tõestage tehtud muudatused.

Kui teid ei ole kodus, siis jäetakse teile vastav teadaanne (Notice). Kui selles on vaja teha muudatusi, siis tehke seda ning postitage Enumeration Notice nii kiiresti kui võimalik teadaandega kaasa antud aadressiga ja margiga varustatud ümbrikus. Üksikasjalise informatsiooni saamiseks võtke kontakti lähema assessment office'iga.

Ministry of Revenue
Ontario

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Uus väljaanne tänasest maailmakirjandusest

Tänavu uue nime ja kuju saanud „World Literature Today" (endise nimega „Books Abroad") on mõneti koos nimega ka ilmse muudatuse teinud sisulises osas. Nüüd see käsitleb maailma ulatusega kirjanduslikku elu ja on saanud oodatud kaaslaseks igale kirjandushuvilisele; ajakirja abil on võimalik olla kaasas tänase maailmakirjanduse arengule ja selle põhilisemaile suundadele ning näha seda paljude rahvaste juures. „St. Louis Post-Dispatch'i" kriitikaveerul ütles H. J. Cargas, et kui mul oleks võimalik valida ainult üht ajakirja, valiks ta „World Literature Today"; need numbrid on veel aastate pärastki väärtuslikud ja huvipakkuvad.

Toimetaja Ivar Ivaskil on olnud tavaks teatud number mõnele eriti silmapaistvale loovisikule pühendada, keda siis ja kelle loomingut igakülgselt vaadeldakse. Tänavuses kevadnumbris on aga ruumi antud mitmesugustele ülevaadetele. Katsutakse näha maailma homset kirjandust, vaadeldakse reflektsioone kriisiaegses kirjanduses, elutõde Nobeli laureaadi S. Bellow'i loomingus, tutvustatakse Ahmad Shamlu, Zbigniew Herberti ja Salvador Espriu luulet. Lisaks mitmesuguseid huvitavaid artikleid ja kommentaare koos 1976. a. kirjandusliku nekroloogiaga, kus on ka eelmisel aastal surnud eesti kirjaniku Leida Kibuvitsa nimi.

Soome-ugrilasena pakub huvitavat J. L. Moreau kommentaar Peter Domokos'e Udmurdi kirjanduse ajaloole. Sellest 700.000-lisest rahvaharust teame õieti vähe. Neile on N. Liidus antud küll oma Autonoomse Vabariigi nimetus ,pealinnaga Izhevsk, kus on teiste „paljurahvusliste liikmete" tõttu ligemale 1 milj. elanikku. Väljaspool N. Liitu on nad tuntud vana vene nime votjaki järgi. Nende kirjandus on noor. Neil on aga olnud rikas originaalne rahvaluule, millest aga kirjutatud kirjandus pole inspiratsiooni saanud. Nende kirjandusajaloo on kirjutanud ungari kirjandusteadlane P. Domokos, kes märkimisväärselt on jälginud kirjandust teaduslikust ega mitte parteieeskirjade seisukohast, tuues esile N. Liidu tõelist palet, mis läänemaailmale on sageli tuntud ainult Moskva ja Leningradi parteitruude akende kaudu.

Retsensioonide ulatus on rahvuste osas suurenenud, uues numbris on üle 40 keeles kirjutatud raamatuist vaadeldud 300. Soome-ugri ja balti keelte rubriigis vaatleb Mall Jürma Ilmar Mikiveri luuletuskogu „Kirves ja tuiksoon", leides, et Mikiveri luuletused pakuvad lugejaile avastusrõõmu, uut värsitehnikat, uusi mõtestusi, metafooride rikkust ja palju mõttetoitu. Teisena Maire J. Kurrik vaatleb Mati Undi raamatut „Must mootorrattur", mis sisaldab lühinäidendi, kuus lühijutustust ja kaks lühikest novelli.

Teiste rahvaste kirjanduse osas arvustab Mardi Valgemäe L. Chabrowe uurimist O'Neilli teatrist ja Victor Terras J. Franki monograafiat Dostojevskist.

„Vanemuise" teatri lauljate kontsert Soomes

TAMPERE (AL) — Tartu „Vanemuise" teatri osa ei piirdunud Teatrisuve nimelisel pidustusel ainult külamuusikali „Kesäyön tarina" (Suveöö jutustuse) esitamisega. 19. aug. õhtul andsid „Vanemuise" teatri laulukunstnikud suurepärase näite oma kunstist Sampolas korraldatud kontserdil. Kavas oli nii klassikalist muusikat kui ka rahvalaule ja teatri näitleja Tõnu Tepandi loodud ballaade, mis esitati suure sisseelamisega ja kindlate võtetega.

Hoolimata suurest osavõtjaskonnast oli kontserdil eriline perekonnapeo ilme. Südamlikult lähedased tunded valitsesid eesriide mõlemal poolel. Esineti kui sõprade keskel ja saalitäis tänulikku publikut tasus kunstnike esinemised pidevalt soojade aplausidega.

Ajaleht on avaldanud kunstnikest pildi, kus on Silvia Vestmann, Endel Ani, Mare Puusepp, Tõnu Tepandi, Tõnu Bachmann, pianist Anne Otto ja Anu Lomp.

Oskar Lõvi

IN MEMORIAM

On ütlemata kurb seista tõsiasja ees — Oskar Lõvi on lahkunud elavate kirjast. Mees, kes kuni oma kõrge vanaduseni nii elavalt, isegi kirglikult süvenes kõigisse elunähtustesse, kes valusalt kaasa elas oma kodumaa traagikale, kes oma innu ja energiaga kehastas nagu igavest noorust. Nüüd, 85-aastasena tuli sellele kõigele lõpp, pikk ja kannatusrikas lõpp.

Sündinud 5. märtsil 1892 Viljandimaal, lõpetas ta 1913. a. Hugo Treffneri gümnaasiumi ja 1917. a. Peterburi ülikooli agronoomina. Töötas seejärele Turkestanis sõjavarustuse alal kuni opteerumiseni kodumaale 1921. a. Eestis oli ta lühemat aega ametis Põllutööministeeriumis agronoomina, kust aga peagi siirdus Pariisi, et Sorbonne'i ülikoolis end täiendada keemias ja radioloogias. Pariisis leidis ta hiljem rakendamist Renault lennukitööstuses keemikuna. Naasnuna 1927. a. kodumaale leidis tema töötahteline energia väga laialdase tööpõllu. Nii oli ta Kaali agronoomilise büroo juhataja kuni iseseisvuse lõpuni, mille kõrval oli aga veel juhtivalt tegev paljudes ettevõtetes, nagu O/Ü Lihaeksport, O/Ü Eesti Piim, Võhmuta piiritusvabrik, A/S Saku Õlletehas jne. Vabariigi valitsuse ülesandel käis korduvalt Moskvas ja Londonis eksportproduktide turustamise asjus. 1944. a. põgenes oma naise ja kolme lapsega Rootsi ning sealt 1950. a. immigratsiooni korras Montreali, kuhu jäi kuni oma surmani, 24. aug. 1977. a.

Kadunut huvitasid peale majanduslike ja agronoomiliste kutsealade veel muusika, kujutav kunst ja eriti kirjandus. Kirjanduslikust kutsumusest johtuski, et ta juba elatud mehena haaras kätte sule ja hakkas oma vagusid ajama ka kirjanikuna. Temalt ilmusid Jaan Järvalase nime all kolm romaani — „Kolm naist", „Kirikuehitajad" ja „Veretasu", kus ta ilmutab head jutustamisoskust.

Kallis Oskar, sa jätsid meile, leinajaile, suure kaotuse peale vaatamata siiski järele veel palju: mälestuse oma avarast südamest ja hingest, oma muheda sõbralikkuse, oma huumorimeele. Need sinu omapärase isiksuse tunnusmärgid on meile püsivaks ja nauditavaks rikastuseks, eriti sinu seltsikaaslastele Ü/S Liivikast.

J. ÜLAVERE

Bittner's

Euroopamaitselised toidud

Lihasaadused & delikatessid

Tuntud kõrgekvaliteedilisi ja peenemaitselisi liha- vorsti- ja suitsutussaadusi ning delikatesse LEIATE MEIE ÄRIDEST!

Peakontor: 21—25 Medulla Ave. Toronto 18, Ont.
Laod: Toronto, Montreal
29 ÄRI: Toronto, Montreal, Ottawa, Kitchener, Waterloo,
Burlington, Hamilton, St. Catharines, Mississauga,
London, Oshawa, Pickering

Monako printsess Caroline abiellub

MONTE CARLO — 20-aastane kaunis printsess Caroline, Monako vürsti prints Raineri ja endise filmitähe Grace Kelly tütar tahab abielluda enesest 17 aastat vanema prantsuse ärimehega. Kuigi kihlus kuulutati välja möödunud nädalal, 24. aug., on pulm ettenähtud tuleva aasta juunikuuks.

Printsess Caroline kohtas 37-aastast Philippe Junot 1975. a. detsembris kui printsess oli Sorbonne ülikoolis filosoofiat õppimas. P. Junot on jõukast prantsuse perekonnast, õppinud õigusteadust ja on praegu finantsiliseks nõuandjaks internatsionaalsete pangandusgruppide juures Pariisis ja Montrealis. Ta on Napoleoni kindrali Andoche Junot, krahv Abrantes'i järglane.

WORLD Famous Pianos

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika lustrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 1. septembril 1977 — Thursday, September 1, 1977

KIREV MAAILM

HELSINGI — Soome Iraagi ehituskompanii kirjutas Bagdadis alla umbes 550-e miljoni marga (140 miljoni dollari) suuruse tükitöö kokkuleppele. Selle raha eest kompanii ehitab Iraagis 28 uut koolimaja. Osa materjalist viiakse kohale Soomest, kus valmistatakse kütteelemendid, kuna teine kompanii valmistab koolide sisustuse.

WASHINGTON — USA-s tabati kaks meest, USA kodanik Carl John Heiser ja Lääne-Saksamaa kodanik Carl Lutz Weischenberg, kes tahtsid osta materjali ja osasid, millest ehitatakse USA uut ristlejarobotit. Weischenberg oli pakkunud Heiserile 250 000 dollarit, kui viimane saaks hankida ristlejaraketi osasid ühele nõukogude agendile Kuubal.

OVIEDO — Vargad murdsid sisse 13. sajandi katedraali ja vigastasid või varastasid kolm Hispaania suurimat kunstiaaret — kaks kalliskividega kullast risti ja ühe tammest ja kullast tehtud laeka, mille väärtus on umbes 5,9 miljonit dollarit. Nad murdsid kalliskividega risti aluselt, noppisid sellelt kalliskivid, nende hulgas arvukalt teemante ja võtsid lahkumisel läbi akna kaasa kuulsa Agate laeka — tõenäoliselt selleks, et kalliskivid sinna paigutada.

BONN — Lääne-Saksa arst dr. Henrick Planck on valmistanud maailma pisima „kudumismasina", mille nõelad on vaid 0,3 mm suurused. Masinat kasutatakse kunstlike veresoonte valmistamiseks ja neid tehakse vastupidavast polüestrikiust. Praegu asendatakse maailmas juba umbes 300.000 vigastatud veresoont aastas. Parimad kunstlikud veresooned on siiani valmistatud Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis.

STOKHOLM — Nõukogude Liidul on raskusi etioopia üliõpilastega. Suurem osa etioopia 700 üliõpilastest kuuluvad ühingusse, mis on etioopia praeguse valitsuse vastu vaenulik. N. Liit toetab sama valitsust. Hiljuti tahtsid N. Liidu ametivõimud ühe noore etioopia tüdruku tagasi saata Etioopiasse, kuigi ta sel juhul oleks vangistatud. Umbes 500 etioopia üliõpilast 13 linnas N. Liidus demonstreerisid tema kaitseks. Tüdruk sai loa tulla Rootsi. Kaks etioopia üliõpilast kes demonstratsioonidest osa võtsid, on tulnud ka Rootsi. Neil oli võimatu õppetööd edasi teha, politsei valvas iga nende sammu. Nad kardavad, et etioopia üliõpilaste olukord muutub väga raskeks Moskvas ja ka mujal N. Liidus.

NEW YORK — Alastilaager skautlikele noortele avati tänavu suvel Floridas. Kuna nüüd olevat koitnud suurte vabaduste ajajärk, kirjutab üks alasti-skaut, siis pole midagi imestada, et ka ameerika skautlik noorus läheb seksi-alase vabadusega kaasa. Florida laagris on poiste ja tüdrukute laagrid kõrvuti. Kui viibitakse kantiinis koosolekutel või einetamas, siis kantakse riideid, pärast seda aga tõmmatakse riided seljast ja mängitakse alasti üheskoos võrkpalli või käiakse seltsis ujumas. Laagris on tüdrukuid vanusega 6—17 a., poisse 11—17 a.

BONN — Lääne-Saksamaa kõrgem kohus on uuesti otsustanud teostada protsessi kahe sakslase vastu, kuna need on avaldanud raamatu, mis ülistab linnagerilja vägivalda ja kuritegevust. Üks autoritest, Michael Baumann on peidus politsei eest, kes süüdistab teda põrandaaluse kriminaalse organisatsiooni liikmena. Raamat pealkirjaga „Kuidas see kõik algas", on tõlgitud kuude keelde ja kirjeldab gerilja pangaröövimisi ning teisi roimi. Selles ülistatakse ka tuntud poliitiku hõivamist kui meisterteost.

Täna on juttu

Araabia karjapoisilt kuningate lauale

Soome ja Rootsi maailma suuremad kohvijoojad

Ühe jutu järgi muutus kohvi soosituks sellest hetkest peale kui esimene etioopia karjane näris kohviube selleks, et olla öösel ärkvel, nagu karjasel tuli olla. Teine jutt räägib, et kohvi sündis Aafrikas, aga et araablased arendasid sellest meile tuntud joogi. Nad levitasid joogikombe Põhja-Aafrikasse, Balkanile, Persiasse, Süüriasse ja Lõuna-Indiasse muhameedlaste valitsuse ajal aastail 1000—1600. Euroopas oli kohvi vallutanud 17. sajandi lõpul ühe maa teise järel Veneetsiast alates 1615.

Inglismaal alustati kohvi joomisega Oxfordis, aga peagi sai Londonist peamine kohviköök. Armeenlasest härrasmehe poolt asutati esimene Coffee House linna aastal 1652 ja miski ei takistanud kohvikultuuri levikut. Isegi mitte see, et naisi ei lastud sisse. Ka 1655. a. katkuaeg ei vähendanud kohvihimu. Külastajailt ainult küsiti uksel, et kuidas pere tervis on.

Kohvikud muutusid peagi kohtumispaikadeks, kus räägiti kirjandusest, poliitikast ja muidugi kaubandusest. Lloyds'i kuulus kindlustuskompanii saigi oma alguse kohvilauast.

Prantsusmaal ei levinud kohvi tarvitamine Pariisis samahästi kui Marseilles või Lyonis. Peamiselt põhjusel, et Ludvig XIV ei olnud asjast huvitatud.

Alles kui Türgi suursaadik korraldas muinasjutulisi kohvipidusid oma Pariisi palees, läks kohvi moodi ja hakati kohvikuid asutama.

Rootsi jõudis kohvi aastal 1674. Kohvikuid oli Stokholmis juba 1700 sajandi alul. Vähemalt 1730-ndail aastail need kuulusid stokholmlaste elusüsteemi. Kindlasti on teada, et kohvi joodi ka Soomes juba samal aastakümnel.

Aga kohvil oli ka vastaseid. Kohvi keeluseadust üritati maksma panna Rootsis-Soomes. Vähem tuntud on see, et need riigid polnud ainulaadsed, ka mujal oli selliseid. Kohvi kuulus alul põhiliselt muhameedlusu pühimasse tseremooniasse ja seda joodigi eriti Mekas ja Mediinas, pühades linnades.

Kohvikuist tulid siiski nii soositud asutused, et mosheed jäid tühjadeks sel ajal kui rahvas tungles kohvikuisse. Sellel põhjusel kohvi joomine keelati näiteks Konstantinoplis.

Esimene kord oli karistuseks keppidega peksmine ja teisel korral pandi eksija nahkkotti, see õmmeldi kinni ja heideti Bospori vette.

Kuid ka kristlikud fanaatikud Itaalias olid kohvi vastu, mis olevat „saatana leiutis". Räägitakse, et paavst, kes maitses kohvi, hakkas seda nii hindama, et ütles omalt poolt: „Nüüd veame saatanat ninast, õnnistame kohvi ja teeme sellest kristliku joogi."

Inglismaal grupp naisi olid kohvile vastu sel põhjusel, et kohvi tegevat mehed suguvõimetuiks. Naised võitsid oma võitluse alles 1770-ndail aastail, mil tee tuli kohvi asemele; teemajadesse pääsesid ka naised ja teejoomisest sai päevane kokkutuleku põhjus. Kuid inglise kuningas Charles II pidas kohvikuid pahede põhjustajana.

Mis siis kohvikuis tehti. Räägiti palju. Sel põhjusel nimetatigi kohvikut Inglismaal „penni ülikooliks", kuna nii palju maksis tass kohvi.

Prantsusmaal arenes juttudest siiski tegusid kuna sealsed kohvikujutud viisid 1789. aastal revolutsioonini.

Saksamaal Friedrich Suur hoolitses siiski, et ta sõdurid ei marsiks kohvi vaid õlle jõul nagu ennegi. Ainult Hollandis ei olnud keegi kohvile vastu. Võib olla selletõttu, et hollandi kaupmehed haarasid sel ajal suured kohvituurud.

Mida enam kohvi järele oli nõudmist, seda enam levines ka kohvi viljelemine. Araablased katsusid alul keelata toorubade väljavedu, aga kaua see ei õnnestunud. Hollandlased viisid kohvi seemneid Jaavale.

Ladina-Ameerika pidi kiitma prantsuse jalaväe kaptenit Gabriel Mathieu de Clieu'd, kes viis nõrga kohvitaime üle ookeani. Räägitakse, et ta noore isamaaliku mehena ei soovinud, et prantslased oleksid olnud äraolenevad hollandi turust. Huvitav on see, et taim oli samast puust, mille Amsterdami linnapea oli kinkinud Ludvig XIV-le ja mida Pariisi ülikooli kasvuhoone juhataja kiivalt varjas. Nii ühest väikesest coffea arabica taimest sai ladina-Ameerika rahapuu.

Maailmas on praegu 70 kohvitootjat maad. Tarvitajaid maid olevat 125. Toodang vaheldub aastati 40 miljonist kotist, kus igas on 60 kilo, 65 miljoni kotini. Suurim kohvitootja on Brasiilia, kus toodetakse 25% maailma kohvist. Kolumbia järgneb 12%-ga.

Ladina-Ameerika maad eksportdivad kokku 60% maailma kohvist. Aafrikast tuleb 25%, Aasia ja muud maad umbes 10%. Aafrika maadest on suuremad kohvimaad Elevandiluurannik, Angoola ja Uganda. Viimases on ebakindel poliitiline olukord viimastel aastatel kahjustanud kohviäri. Suuremad kohviostjad on Ühendriigid, Lääne-Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Holland, Rootsi, Inglismaa ja Jaapan.

Soomes ja Rootsis on aga inimese kohta kõrgeim kohvitarvitus, soomlased joovad 4,37 tassi ja rootslased 4,43 tassi päevas.

Kolmandal kohal on taanlased 4,28 tassiga. Ühendriikides juuakse 1,82 ja Lääne-Saksamaal 1,72 tassi päevas. Kanada kohta pole andmeid olemas.

Kui soome kohvimehi võib uskuda, siis parim kohvi ei ole sugugi mitte Brasiilias, Kolumbias või Keenias, vaid Soomes. Selletõttu, et kõik paremad kohvid on segatud maailma paremaist kohvidest. Nii pole etioopia mokkakohvist valmistatud kohvi mitte nii hea kui mokka, kuhu on segatud Keenia, Guatemala, Kostariika ja Kolumbia ube. Segamise vahekorrad on erinevad iga valmistaja juures.

Maailma aastane kohvitarvitus on 1960-70 aastate vahetusel olnud erandaastaiks kuna tarvitamine on olnud suurem kui toorubade toodang. See oli osalt põhjustatud Brasiilia ökülmade tõttu.

Kohvi on nii tundlik taim, et üks hallaöö on küllaldane kogu saagi hävitamiseks. Enne kui uus taim hakkab andma saaki läheb 3—5 aastat.

Kohviistandused nõuavad pideres on mõned farmerid läinud üle sojaubade kasvatamisele, mis toodavad igal aastal ja millest on samuti karjuv puudus. Viimase viljelemiseks on vaja ka vähem tööjõudu.

Kohviistanduse nõuavad pidevat hoolitsemist. Neid tuleb pritsida kohvi-roosteseene vastu ja saagi korjamine tuleb teha käsitsi. See teeb hinna kõrgeks. Väike tehniline edusamm on niiüd siiski olemas., kuna on ehitatud masin, mis harib maapinda iga kohvipõõsa ümber.

Kui põõsaid ei kärbitaks, kasvaks neist kõrged puud. Need peetakse siiski paari meetri kõrgused, et kergendada saagi korjamist.

Kohvipõõsad toodavad kohvivilju ja läheb vaja 2000 kätega korjatud vilja enne kui saadakse pool kilo valmis kohvi.

Väiksemaiski istandustes Brasiilias on 10.000 põõsast, keskmisese suurusega istanduses 25.000—75.000 ja suurteks nimetatud istandustes üle 75.000 põõsa. Istanduse suurus ei taga veelgi rikastumist, sest hallaöö võib hävitada nii suure kui väikse istanduse ühe korraga. Tootjal on veelgi see töö, et igast kohviviljast tuleb vabastada kaks uba. Nende kätte saamiseks on kaks viisi, üks „kuiv" ja teine „märg" menetlus.

Kohvi maitsemine on kohvitööstuses igapäevane töö. Igal aastal maitstakse sadu proove. Kui need ostetakse, siis tehakse kõigi kohta täpsed märkmed, et hiljem saaks võrrelda uusi sorte. Maitsemine on kunst, mida asjatundjad oskavad. Asjatundmine ei tähenda üksi veel mida ostetakse, vaid missuguses suhtes kohvi segatakse oma tööstuses. Iga tassi juures on sordist säilitatud rohelised osad. Need seletavad juba poole arenguloost, võib-olla rohkemgi. Nende värv, suurus ja kuju paljastavad, kas need on kasvanud üleval või all, kui vanad need on jne.

Katsetel võetakse erisort, millest osa röstitakse väikses ahjus, siis oad jahvatatakse peeneks, pannakse tassi põhja ja valatakse kuuma vett peale.

Nii tehakse iga sordiga ja vilunud asjatundja võib ühe korraga kuni 14 tassi maitsmise alla võtta, et neid võrrelda.

Siis haistetakse lõhna erinevust, mis annab palju kohvile juurde.

Halba uba ei saa ka röstimisega teha heaks, aga hea oa võib halva röstimisega halvaks teha. On maitseasi, kas peetakse lugu heledaiks või tumedaiks röstitud ubadest. Asjatundjate arvates siiski kohvi lõhn pääseb eriti esile heledaiks või keskmiselt tumedaiks röstitud kohvi juures. Mida tumedamaks oad röstitakse, seda rohkem lõhn kaob ja kohvi õli tõuseb pinnale. Sellepärast tumedad oad läigivad, kuna kaneelpruunid oad on mati pinnaga.

Kofeiinisisaldavus sedavastu ei kasva, vaid vastupidi.

Tumedaks röstitud kohvis on natuke vähem kofeiini.

Öeldakse ka, et tume uba peidab paremini ubade vead ja selleks kõlbavad ka nõrgemasõrdilised oad kui heledamad.

Mida värskemana kohvi saab seda parem see on. Parima kohvi saab just röstitud ubadest, mis selle järgi kohe jahvatatud. Sellepärast tõelised kohvi sõbrad jahvatavad ise oma kohvi. See pole ainult teeseldud peenus. Aga siis peavad oad olema toored; ube ei või säilitada vaakum-või aroomikindlas pakendis.

Ubade vananemine algab kohe siis, kui need on röstitud. Kolmenelja nädala pärast see on juba lahtunud. Jahvatatud kohvi lahtub lahtiselt veelgi kiiremini, mispärast see pakitaksegi vaakumpakendisse ja viimane müügipäev märgitakse pakile.

Sellises pakendis kohvi võib säiluda aasta kui säilituspaik on õige, kuiv ja vilu. Soojus ja niiskus on kohvi kurjemad vaenlased.

On neidki, kes peavad kohvi parimaks säilituskohaks külmutuskappi. Ubadena kohvi ostjaile soovitatakse ubade pakkimist päevaseiks annusteks ja säilitamist külmutuses.

„Instant-kohvi" või kohvijahu peetakse tänapäeval kergeks viisiks kohvi teha, kus aroomid on alles. Peaasi on siiski, et kohvi ei keedetaks ja sel viisil ei kaotaks maitset. Perkolaatorite kaheksa minuti pikkune keetmisejuhis on asjatundjate arvates halvem viis kohvi tegemiseks. Teine viis on vanaaegne komme hoida kohvikatel kogu aeg tulel, mis niüdki on veel kohvikuis kasutusel. Kui kuumus on üle 85 kraadi, kohvi maitse muutub pidevalt halvemaks. Kohvikatlaid ei saa puhastada ainult loputamisega, vaid tugeva pesemisega, sest kohvist eraldub keetmise juures ka rasva.

„Kallis" kavaler

„Rahva Hääl" avaldas alljärgneva loo okupeeritud Eesti elust, kus vene nimega aferist elatus petmisest ja kergeusklike püüdmisest.

Valeri Galemba, esindusliku välimusega 22-aastane noormees, töötas kuni käesoleva aasta aprillikuu lõpuni tehases. Sealt iseloomustati teda kui töödistsipliini rikkujat. Vastu suve ei tahtnud Valeri enam tööl käia. Sissetulekuid lootis ta hankida lihtsamal teel — kasutada ära kaaskodanike kergeusklikkust.

Esimese varguse pani V. Galemba toime 14. mail töökoha ühiselamus. Ühest ühiselamutoast varastas ta üleriided ja 90 rubla raha. Sellele kuriteole järgnesid uued.

9. juunil tutvus Valeri Galemba supelrannas üliõpilase Tatjanaga. „Hoolitsev" kavaler küsis enda kätte hoiule Tatjana käekella ja kuldsõrmuse, et viimane neid juhuslikult rannaliiva ei kaotaks. Mõne aja pärast oli noormees kadunud ja koos temaga ka „hoiulevõetud" esemed.

Sama päeva õhtul tutvus V. Galemba rongis puhkusele sõitva Nataljaga. 12. juunil kutsus ta tütarlapse koos emaga metsa jalutama. Veidi aja pärast jättis ta uued tuttavad võõrasse metsa ekslema, ise murdis aga sisse Natalja ja tema ema peatuspaika ning varastas sealt raha, ehteid ja mingisuguseid riietusesemeid kokku 1243 rubla väärtuses.

Varastatud raha võimaldas Valeri Galembal ette võtta reisi Moskvasse, sealt edasi Riiga. Moskva—Riia rongis tegi ta tutvust vagunisaatjate Astridi ja Maiaga ning viimaste tähelepanematust kasutades riisus reisijate teenindamisest laekunud raha, kokku 95 rubla.

Juuni teisel poolel murdis Valeri Galemba Riias sisse ühte korterisse, kust varastas 3600 rubla raha ja 235 rubla väärtuses riietusesemeid. Suurte rahadega sõitis noormees Tallinna tagasi. Esimese käigu tegi ta restorani „Kihnu Jõnn". Seal tutvus ta oma järgmise ohvriga, restorani „Pirita" töötaja Niinaga. Niina kutsus rahaka kavaleri enda juurde koju. Valeri elas paar nädalat Niina juures. Koos külastati kõiki Tallinna restorane ja varieteesid. Noormees polnud kitsi — Niinale kinkis ta väga hinnalisi esemeid; taksojuhtidele, kelneritele ja shveitseritele maksis vaid 10- või 25-rublastega, kusjuures tagasiandmine polnud kohustuslik.

Ühel päeval, kui Niina oli tööl, leidis Valeri Galemba, et on aeg ka see korter tühjendada. Ta pakkis sisse kristalli ja riietusesemeid rohkem kui 500 rubla väärtuses ning lahkus. Trammiga juhuslikult möödasõitev Niina nägi oma kavaleri koos pakkidega taksopeatuses. Alles nüüd tekkis naisel kahtlus. Ta ruttas koju ja avastaski varguse.

Lenini rajooni miilitsatöötajate, eeskätt kriminaaljälituse inspektori Ants Lindvesti operatiivne tegutsemine ajas Valeri Galemba uued reisiplaanid nurja: noormees tabati koos varastatud asjadega Tallinn—Moskva rongis.

Üldse pani V. Galemba toime 12 analoogilist vargust, mille eest rahvakohus karistas teda pikaajalise vabadusekaotusega. Uurimispraktikas on väga sagedased juhtumid, kus inimesed kergemeelselt kutsuvad oma korterisse ööbima juhuslikke tuttavaid ja joomakaaslasi. Kergemeelselt sõlmitud tutvused toovad aga pea alati kaasa tõsiseid ebameeldivusi ja sekeldusi kannatanule.

Taheti varastada Presley laipa

MEMPHIS — Kohalikule politseile anti teada, et neli meest kavatsevad varastada mausoleumist Elvis Presley laipa. Mehed arreteeriti kui nad jooksid kalmistult tänavale. Politsei ütles siiski, et meeste vastu ei saa muud süüdistust tõsta kui vaid loata ringiliikumise pärast. Meeste juures mingeid tööriistu ei leitud ja nad polnud relvastatud.

Austraalia peaministrit loobiti munadega

SYDNEY — Austraalia peaministrit Malcolm Fraser'it loobiti munade, puuvilja ja kruusaga metsikul demonstratsioonil valitsuse uraani müügi poliitika pärast. Ligemale 30 inimest arreteeriti rahutuse ajal, mis puhkes kui Fraser saabus New South Wales ülikooli lõunasöögile. Protest toimus 24 tundi pärast seda, kui Fraser oli teinud teatavaks, et peale kaheaastast uurimist Austraalia alustab jälle uraani kaevamist ja eksporteerimist.

Kurjategijate filmid lastele kasulikud?

VANCOUVER — Toored televisiooni programmid võivad vabastada noori hirmust ja anda neile kasulikku informatsiooni, õpetada neile kuidas käituda agressiooni puhul ja sisendada respekti seaduse ja korra vastu, ütles üks Calgary psühholoog Vancouveris peetud maailma vaimse tervishoiu kongressil. Seda tulemust saadavat siiski ainult vanemate juhtimisel ja kontrolli all.

Teadaanne

Toronto Eesti Segakoori 1977/78. a. tegevusperioodi esimene lauluproov toimub 6. sept. kell 7.30 õ. Eesti Majas.

JUHATUS

Kohviarmastajail on aga suured võimalused ise oma kohvisordi leiutamiseks, segades ja maitstes saadavaid ubade sorte, neid eriastmeliselt röstides ja nendega igapidi mängides, et end asjatundjana tunda.

MÜÜA
KASEKÄSNU
(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)
„Andy" 34 35th Str. Toronto, Ont.
M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.
Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul ... $3.25
esiküljel ... $3.75
tagaküljel ... $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.